

311012

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 12-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

No. 114
సంచిక ౧౧౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, హాయపుపోట్ల జాపును,
పార్శవు నొప్పుల జారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల రూపుమాడను.
దగ్గును తగ్గించును చివరదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివేంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి శుష్కదాఢ్యములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేడును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నడకతో నడచు పాద 1-1/2 రు. 1-1/2-0; కుబ్జ 1-3 రు. 6-4-0. ప్రతియింట గుండవగిరసి.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

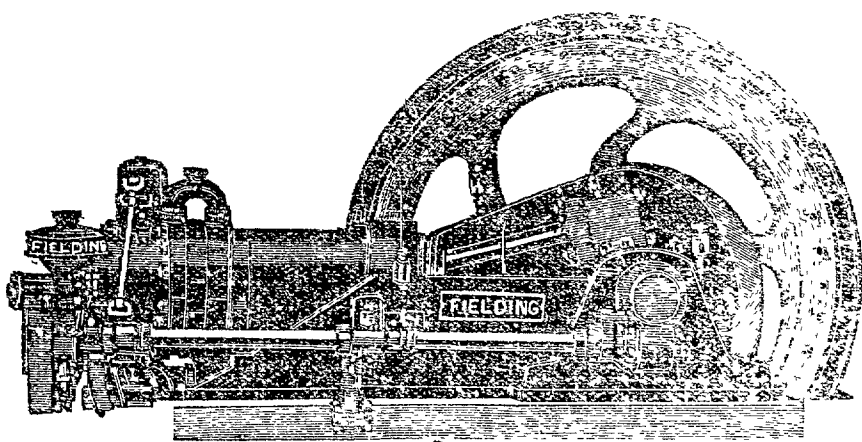
“ఫీల్డింగ్”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ ఫీల్డింగ్

వేలెంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చుల్లని స్థితిలో నుండగనే
పూర్ణ కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంటు:—

కెరెఫోన్
నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో.,

12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

(958) వెల్లింగున్ సినిమా

9.8.24 శనివారమునుండి 15.8.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు
డబుల్ సినిమాల్ బ్రాక్షర్స్ ది బరిగాన్
ట్రూపుల్ ఏడవవారం ఎడ్డిపోలో లక్కా
సాహస కార్యములు వాని మింగుడాగడ మొలక
నవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ స్వ్యాసు గూడ చూడ
బడును. (6 భాగములు)

ఇండిరియల్ సినిమా తిరువల్లికేరణి

9.8.24 తేది శనివారమునుండి 15.8.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు
రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శించబడును.
కాపైన్ కిస్టన్ ఎడ్డిపోలో మూడవవారము.

2 డొర్వెసిశాపం ఆపురస పగటియందు నట్టము
గాను, రాత్రులందు స్త్రీగాను
యందుట

ప్రకటన

శ్రీ గాంధీ ఆంధ్ర జాతీయ విద్యా
లయము ఏలూరు

ఈ వై విద్యాలయమునకు ఒక సంస్కృత పండితుడు
కావలెను. నిరఖాస్తులు కార్యరసీకి పంపవలెను.
విద్యాలయ కార్యదర్శి, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

కౌంటి ల్యుని ఆర్థికావస్థ

గ్రంథకర్తలు:—మూడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రగుప్త చక్రవర్తికి పృథ్వీనాథునియు చాణక్య డనునామాంతరముగలిగినట్టియు కౌంటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనభూర్యులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రగణ్యముగీనినాధారము చేసికొనియే కామందకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్వృద్ధిగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పాశ్చాత్య కాలచందలి మనదేశములోని రాజ్యము లెటు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చాలిత్రవరిశోధకులందరికినిదియ మూల్యమైనది. గ్రంథమునుప్రసాసినవాడు కౌంటిల్యుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెట్టి, గ్రంథచందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పృథ్వానలక్షణము లెవ్వి-ఆనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేసేబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి కోలైదు. ఖరీదు రు 4.0.0 మాత్రము.

మూడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

(1463)

మహారాజాకాశేరి, విజయనగరం.

లేక, అభ్యుదయపుస్తకనిలయము, కాకినాడ.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బలోనున్న, ఖద్దరు నూలులో నున్న, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్న, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వస్త్రాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుధరమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదనాదలకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వస్త్రకులకు (హోలుకేలు) మొత్తపు శేరమునకు, కంట్రాక్టులకు చాలా వ్యాపారపట్టి కల్పకేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంటిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0.0

మానేజరు:— ఆంధ్రహాజీరీమిల్సు,

(1458)

బెజవాడ, దక్షిణఇండియా.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ

కార్యనిర్వాహకసభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగష్టు 8:—ఈనెల 2 తేది సాయంత్రము 4 ఘంటలకు నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయమున కార్యనిర్వాహకసభాసమావేశము జరిగెను. శ్రీయుతులు పట్నం వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు (అగ్ర్యక్షులు)వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, మహమ్మద్ ఖాజామొహిమ్మీగారు(కార్యదర్శులు),పోలవరపుగోవిందరావు, చేపూరు పిచ్చిరెడ్డి, బొమ్మా శేషురెడ్డి, శ్రీమతి సావకాకనకమ్మగారు విచ్చేసి యుండిరి. ఈదినవ ముఖ్యతీర్మానములను గావించిరి.

రాజీనామాలు - ఎన్నికలు

౧. శ్రీయుతులు బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డి, లేబూరు సుబ్బరామిరెడ్డి, కటికేసేని కళ్యాణరావుగార్ల రాజీనామాలు అంగీకరించి, ఆస్థానములందు శ్రీ గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్య, కందాడై శ్రీనివాసకా, బెజవాడ సుందరరామిరెడ్డిగార్లను కార్యనిర్వాహకసభకు ఎన్నుకొనడమైనది.

కోశాగ్ర్యక్షులు

౨. శ్రీయుత బెజవాడ సుందరరామిరెడ్డిగారిని కోశాగ్ర్యక్షులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

3. గండవరము ఆశ్రమమువారి దరఖాస్తు చదువడమైనది. శ్రీయుతులు పట్నం వెంకటసుబ్బారెడ్డి, ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగార్లు ఆశ్రమము దర్శించి జరుగుపని లేఖలు వ్రాసినచూచి, లోగడ జిల్లాకమిటీవారిచే ఇయ్యబడిన ప్రైవేటు ఎట్టు వినియోగింపబడినదియు విచారించి వారు పంపు రిపోర్టును చదివినపిమ్మట వారి దరఖాస్తు ఆలోచింపబడవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.

మునిసిపాలిటీ, తాలూకాబోర్డుల సభపరమకొనుట

౪. తాలూకాబోర్డులను సభపరమకొను విషయమును గూర్చి తగుప్రచారము గావించి తగిన ప్రతినిధులపేర్లను నెలఘరులోగా నూచింపవలసినదిగా ఈ క్రిందివారిని ప్రార్థించడమైనది.

౧. ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్య, ౨. పట్నం వెంకటసుబ్బారెడ్డి, 3. వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, ౪. నెల్లూరు రామకృష్ణయ్య ౫. మేనకూరు సీతారామిరెడ్డి, ౬. తిక్కవరపు రామిరెడ్డి, ౭. కే. వి. రాఘవాచార్యులుగార్లు.

౫. నెల్లూరు మునిసిపాలిటీలో ఈ సంవత్సరము ఖాళీ కాబోవు ౬ స్థానములకు తగిన ఆభ్యర్థులను సిఫారసుచేయవలసి నదిగా లోగడ ఈసంఘమువారిచే నియమింపబడిన ఉపసంఘము వారిని కోరడమైనది.

౬. జిల్లాసంఘములు, పూజానిధిపైకము గాక వేరు ప్రైవేటును వసూలుచేయగూడదని ఏర్పడినందునను, ప్రస్తుతము జిల్లాలో ఇతరప్రైవేటు ఏమియు లేరందునను కార్యాలయపు ఖర్చులు రాష్ట్రసంఘమువారి దిమ్మ విరాళములనుండియే భరించుటకు రాష్ట్రసంఘమువారిని ప్రార్థించడమైనది.

౭. నెల్లూరుజిల్లాలో ఉత్పత్తియగు ఖద్దరును స్వర్ణాచేయు విషయమై కార్యదర్శిగారువ్రాసినజాబు చదువడమైనది. కనుపూరు నెంటురులో ఖద్దరును శ్రీ పోలవరపు గోవిందరావు గారును, బ్రాహ్మణకాక గుడ్డలను శ్రీ గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారును స్వర్ణాచేయవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది. ఇతర చోట్ల మగ్గుములవిషయమై బాధ్యత వహింపవలసినందుకు చింతిల్లుచున్నారు. జిల్లాసంఘమువారిచే నియమింపబడినవారు తప్ప మరి యిరురు లేవ్వరును స్వర్ణాచేయకూడదు.

౮. మార్చి, యేప్రిల్, మే, జూన్ లేఖలు చదువడమైనది. అంగీకరించడమైనది. (ఇంతటితో సభ నిలిపి మరునాడు 8-8-24 ఉదయం 8 ఘంటకు సభ జరిగెను. దిగువ తీర్మానములు ఆమోదింపబడెను.)

౯. కాంగ్రెసు నిబంధనల సంఘమువారి చిత్తునిబంధనలు చదువడమైనది. కొంత చర్చవీధ కొద్దిమాన్యులతో అంగీకరించడమైనది.

౧౦. శ్రీయుత ఇస్కాన్ ఛెంచయ్యగారు వ్రాసినజాబు చదువడమైనది. వారి మార్చి, యేప్రిల్, మే, జూన్ లేఖలు చదువడమైనది. వారికి వేతనములోకి 15 రూ./లు మాత్రము యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది. సదరు మొత్తమును, వారు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకు దూది బాపత్తు యివ్వవలసిన బాకీకి ముజరాపెట్టుకొని చక్కిన బాకీ మొత్తమును, వారివల్ల వసూలు చేయవలసినదిగా తీర్మానించడమైనది.

౧౧. శ్రీయుతగాదె వీరపాపయ్యగారిని ఆఫీసుగుమాస్తాగా నెల 1 కి రు 20/లు వేతనముపై ఖాయముగా యేర్పాటుచేయడమైనది. వీరిదరఖాస్తు చదువడమైనది. ప్రస్తుతము ద్రవ్యాభావముచే వీరి వేతనము హెచ్చించుటకు పిలువదని తీర్మానించడమైనది. కడచిన మే, జూన్, జూలై నెలలకు వీరికిచ్చిన వేతనము అంగీకరించడమైనది.

౧౨. ఈసభలో చదువబడి ఆమోదింపబడిన డైరీలు తప్ప ఇతర ప్రచారకులకు వేతనములు తెప్పించరాదనియు, వారు డైరీ లిచ్చిన తర్వాత ఆమోదించి వారివేతనములు ఇప్పించవలసినదనియు తీర్మానించడమైనది.

దేశారాధకులు, నియమితప్రదేశములు

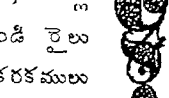
౧౩. ఈక్రింది దేశారాధకులను, క్రిందిప్రదేశములలో పనిచేయుటకు ఏర్పాటుచేయదమైనది:—౧. వేమూరు లక్ష్మయ్య-అల్లూరు, ౨. గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు-బ్రాహ్మణకాక, 3. రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారు-జనరల్ ప్రచారము, ౪. దేశిరెడ్డి శేషురెడ్డిగారు, ౫. ఇంద్రకంటి సుబ్రహ్మ్యంగు గారు ముత్తుమారు, ౬. అక్కరాజు వెంకట్రామయ్యగారు-ఆత్మకూరు, ౭. పూండ్ల సుబ్బగారెడ్డిగారు. ముంగమూరు, ౮. తలు పూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు-నాగనాగవతికృష్ణస్వామిరావుగారు - జాతీయవిద్యాలయములు, ౧౦. పోలవరపు గోవిందరావుగారు-కనుపూరు, ౧౧. ముత్తరాజు గోపాల్ రావుగారు-గండవరము, ౧౨. శ్రీయుత వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారికి నిధి వసూలు-తాలూకాబోర్డులు ఆఫీసు పనులు యియ్యడమైనది. ఖాజా మొహమ్మద్ గారికి జనరల్ పని యియ్యడమైనది. ౧౫. శ్రీయుతులు ఇస్కాన్ ఛెంచయ్యగారిని, మహమ్మద్ లాహింతుల్లా సాహెబుగారిని ప్రచారకులనుండి తొలగించడమైనది. ౧౬. ప్రచారకులలో సోమపూడి పద్మనాభయ్యగారు నున్నారు.

ఆదిద్రావిడులకు ఖద్దరు బట్టలు

దురైగారి దానము

చింతామణిలోని ఆదిద్రావిడులకు ఖద్దరుబట్టలను కొని యిచ్చుటకు ఎన్. ఎల్. దురై (నాగపట్నం) గారు మండలకాంగ్రెసు సంఘమువారికి సూచనాపాపయిలను ఇయ్యగా వారు 10 వ తేదీని ఆదిద్రావిడులకు ఖద్దరుబట్టలను కొని యిచ్చిరి.

(అ. వె.)

సమృద్ధమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీసము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్క్వార్టర్సు, బెజవాడ. వ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

ఈసర్వము అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గానలు, పెడగొల్లులు, కాసమాలలు అడ్డిగ రైలు మొదలగు బంగారు నగలున్న, సవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జడబిల్లులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపకరములు, సతకములు, మొదలగువన్ని వెండి రైలు కూజాలు, బట్టెలు, వేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు ప్రామాణ్యములున్న అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నట్లుగా యుండును. కాసు బంగారమునకున్న చాచివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును సచ్చగివి వాపసు తీసుకొనవలయును.

ప్రాప్తివిధము:— శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు, కాకుమానుల లక్ష్మయ్యచౌదరి.

శ్రీ భారతధర్మ మహామండలి

గవర్నరుదగ్గరకు రాయబారము పోవుట

బనారసు, 9 ఆగష్టు:—శ్రీ భారతధర్మ మహామండలి తరపున రాజా మోతీచంద్, బాబూ కవీంద్రనారాయణ్ సింగు, రాయసాహెబు యస్. పి. సన్యాలు, బాబు బలదేవదాస్ మెహతా, రామబహదూర్ లలితబహాదూర్, మహామహా పాధ్యాయ జడవేళ్ళు తారకరత్న, ప్రమథనాథ్ తారకరత్న, అన్నదాచరన్ కాలియా సాహెబుగార్లను తదితరులు కాశీ లో నండిళ్ళు భవనువద్ద ఫర్ విలియం మారిసుగారిని సంబంధించి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

మతవిషయముతో తనకు సంబంధములేదు

తనకంత మనఃపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగినందులకు వారికి వందనము లర్పించి, బ్రిటీష్ ప్రభుత్వ మన మతస్వాతంత్ర్యమునకు పెట్టిన పేరనియును, హిందూ దేశమున కంతకును సంబంధించిన మతసాంఘిక విషయములు కేంద్రశాసనసభ క్రిందికి వచ్చుననియు దానితో తనకు సరియైన సంబంధము లేదనియు గవర్నరు చెప్పెను.

పశువులసంఖ్య తగ్గిపోవుట లేదు

తరువాత వ్యవసాయమేర్పాట్లగుల రాష్ట్రముయొక్క అభివృద్ధి విషయమున పశు సంరక్షణమూర్తి తన ప్రభుత్వము వారు శ్రద్ధను వహింపుచున్నారని చాలనేపు చెప్పెను. పశువుల సంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నదన్న నూచనము గవర్నరు ఖండించెను. క్రిందటి అక్టోబరు నెలలో శాసనసభలో తెలుపబడిన విషయములు వీరి నమ్మకమును బలపరుచుచు లేదు. 1899, 1920 సంవత్సరముల మధ్య రాష్ట్రములోని యెద్దులసంఖ్య 48000 హెచ్చినదనియు, ఆవులసంఖ్య 51000 హెచ్చినదనియు, దున్నపోతులు కేవల సంఖ్య 55000, 475000 హెచ్చినవనియు, చిన్నవాటి సంఖ్య 685000 హెచ్చినదనియు వీరికి తెలిసెను. యుద్ధకాలమున యీ విషయమై కొంత ఆతురతయుండెను గాని 1920 సంవత్సరము వచ్చేసరికి ఆయాతురత తొలగిపోయెను. మరియు చిన్నవాని సంఖ్యను చూచినయెడల అట్టి యాతురతకు కారణమేలేదని దౌర్భాగ్యము కలుగుచున్నది. తాను చెప్పిన విషయములన్నియు సరిగా నిజములని గవర్నరు చెప్పలేదు గాని దాదాపుగా పరిశీతులు తెలుసుకొనుటకు అనుమతించునని చెప్పెను.

పశుపోషణయొక్క ప్రాముఖ్యమును గుర్తించి గవర్నరు యీ విషయమును నివిలు చెటిరినరీతి నుండి వ్యవసాయ ప్రత్యేక డిప్యూటీ సెక్రటరీకిందకి చేర్చితి ననెను. ముత్యాకైరా జిల్లాలో పశుభుత్వమువారితో నడుపబడుచున్న రెండు పశుశాలలు యీ డిప్యూటీ సెక్రటరీ యధీనమున నున్నవి.

పశుపాత్ర్య

పశుపాత్ర్య నాపుతే యీ విషయము పశుభుత్వ మువారి ఆలోచనలో నున్నదనియు, యీ తగాదా విషయమై యెట్టి ప్రకటనను చేయవలెదని, గవర్నరు చెప్పెను. ముగింపును వారి సౌఖ్యముకొరకు తాను చేయగలిగిన దంతయు చేయుదునని రాయబారము వచ్చినవారితో గవర్నరు నెను.

(అ. ప్రె.)

అహమ్మదాబాదు ఫ్యాక్టరీలు

అహమ్మదాబాదు, ఆగష్టు 9:—ఫ్యాక్టరీ పనివాండ్రు త్రేముముకొరకు ఫ్యాక్టరీలలో నెచ్చటనైన అపాయకరమైన లోపమున్నచో తనిఖీచేసి తమ నివేదికలను పంపించినదని ఫ్యాక్టరీ అధికారులకు మేనేజరులకు ఫ్యాక్టరీయిన నెచ్చరు ఒకసర్క్యులరును పంపెను. (అ. ప్రె.)

రంగూను విశ్వవిద్యాలయము

రంగూను, ఆగష్టు 9:—రంగూను విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన విషయమున ప్రభుత్వమువారికి సలహా చెప్పటకు ఏర్పడి యుదినరలో నిలుపుచేయబడిన సంఘమువారిసభ నేడు ప్రభుత్వ మందిరమున ఉదయం 11 గంటలకు జరిగెను. హాజరు గృహములు తప్ప విశ్వవిద్యాలయపు భవనము లన్నియు పక్కాగా నుండవలెనని కమిటీవారు ఏకగ్రీవముగా పలికిరి. హాజరుల విషయమై భేదాభిప్రాయముండెను. అధికసంఖ్యాకులు పక్కాభవనములే యుండువలెనని చెప్పిరి. బ్రహ్మవిషయమై నూచనలక్షణములను, విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమున కవసరమైన యితరపనులను చేయుటకును ప్రభుత్వమువారి కమిటీని నియమింపబోవుచున్నారని గవర్నరు తుదకు పలికెను. అధికవిషయములు శాసనసభవారు చెప్పవలసియున్నది. సాధ్యమైనంతవరకు పని ముగింపవలెనని అందరును కొరుచున్నారని గాన ప్రభుత్వమువారు తమకే క్షింతయు వినియోగించి సాయపడుదురు. (అ. ప్రె.)

శి. గు. ప్రబంధక కమిటీ

హిందూమహమ్మదీయ కలహములు జరుగకుండు పనిచేయుచున్నది

అమృతసరు, ఆగష్టు 9:—శిరోమణిగురుద్వారా ప్రబంధక కమిటీవారు నూతనముగా ఢిల్లీ లో జరిగిన హిందూమహమ్మదీయకలహములకు విచారమును దెలుపుచు వచ్చేమొహరంపండు గలో అట్టి గలంతులేమైన జరిగినట్లయిన సహాయము చేయుటకు అమృతసరులోను మరియు యితరచోట్లలోను ఏర్పాట్లను చేయున్నారు. ఈ కారణముచేతనే నేడు జెయింట్స్ వెళ్ళవలసిన మహిడిజతను ప్రబంధక కమిటీవారు పంపలేదని తెలియుచున్నది. మొహరంపెల్లిన కొన్ని దినములకుగాని యీజత బయలుదేరదు.

ఢిల్లీ నుండి మహిడిజత 14 తేదీన బయలుదేరును.

(అ. ప్రె.)

కస్తూరివిషయము

కలకత్తా, 9 ఆగష్టు:—జూలై నెలలో కస్తూరివిషయము (ఉన్నతదాయముగాక) పేరున 877 లక్షలు 1923 సంవత్సరము జూలైలో రు 291 లక్షలు. (అ. ప్రె.)

సిమాల్లయన్సు బ్యాంకు, లిమిటెడు సర్వీసార్ము కలకత్తా, ఆగష్టు 9:—సిమాల్లయన్సు బ్యాంకు, లిమిటెడు, పరిష్కారకర్తలెట్లు ప్రకటించుచున్నది. పరిష్కారకర్తల యెట్లున్నదని అందరును విచారాలు చేయుచుండుటలన మే మివిషయముగా తెలియజేయుచున్నాము. అమృతసరు ఆస్తి మొత్తము రు 4157000 ఎచ్చిన పెట్టుబడి, ఇడ్డీ రు. 24800000 ఎములు చేసిన అడ్వాన్సు ఋణములు యితర మొత్తములు రు 89050000. ఇండియా యింపీరియల్ బ్యాంకు వారు అడ్వాన్సు చేసిన దానికిని సెక్యూర్టీ అందు ప్రీఫరెన్స్ క్లెయింట్లకు చెల్లించిన మొత్తము రు. 198000000 లండనులో నుంచిన సెక్యూరిటీలను విడిపించుకొనుటకు లండను సెక్యూర్టీ క్లెయింట్లకు చెల్లించిన రు. 1196200. మేము చెల్లించినదానికంటె మాకు రాబడి యెక్కువగా వచ్చుటచేత సెక్యూర్టీ కాని ఋణదాతలకు నూటికి 50 చొప్పున ప్రధమ దీవిడెంటుగా నిచ్చెదమని చెప్పగలుగుచున్నాము. లండనులోనున్న ఋణదాతలకు యీమాదిరి దివిడెంటు నిచ్చుటకై లండనులోనున్న పరిష్కారకర్త కోర్టు వారి ఆనజ్ఞ పొందుటకు న్యాయశాఖలనుట్లుగా యీదివిడెంటులు సెప్టెంబరు 15 వతేదీ వెల్లిన తరువాత చెల్లించబడును. ముందు దివిడెంటు విషయమై నిర్ధారణగా ఇప్పుడేమి చెప్పటకును వీలులేదు. కాని రూపాయలు 4 అణాలచొప్పున అప్పుడప్పుడు చెల్లించబడునని మాత్రము చెప్పగలుగుదుము. (అ. ప్రె.)

పండిత మదనమోహన మాలవ్యా

లాహోరు, ఆగష్టు 9:—పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు యీ యుదయమున యిచ్చటికి వచ్చిరి. వీరి సాయం కాలమున ఢిల్లీకి బయలుదేరి అటనుండి కాశీనగరమునకు పోవుదురు. (అ. ప్రె.)

లాలా జవత్ రాయగారు

స్వీట్లరులాండునుండి బయలుదేరిరి

లాలా జవత్ గారు స్వీట్లరులాండునుండి బయలుదేరిరియు సెప్టెంబరు 17 తేదీకి హిందూదేశమునకు వత్తురనియు ప్రయివేటుసమాచారములు తెలుపుచున్నవి. ప్రస్తుతము లజపతిరాయ గారు బర్మిదేశములో తిరుగుచున్నారు. వీరచ్చటినుండి యీ జప్తుదేశమునకు పోయి అచ్చట ఆగష్టు 29 నుండి సెప్టెంబరు 7 వతేదీవరకు ఉందురు. (అ. ప్రె.)

వీరబ్రహ్మచర్యము చంపబడెను

సిమ్లా, ఆగష్టు 9:—అపాయకరమైన వీరబ్రహ్మచర్యము తాతతో పిషాచుదగ్గరనున్న మేహమహమ్మత్ గ్రామములోని గ్రామస్థులకు పోరాటము కలిగెననియు, ఆ పోరాటములో వీరలును తీవ్రముగా గాయపరచి గ్రామస్థులు చంపిరియు పిషాచునుండివచ్చిన వార్తలు తెలుపుచున్నవి. గ్రామస్థులలో ముగ్గురికి నష్టము కలిగెను. ఒకనికి గాయము తగిలెను. మరియు చంపబడెను. గాయపరపబడినవాని భార్య భర్తకు పరిచర్యచేయుట కచ్చటికి రాగా ఆమెకుడ భుషాకితో కాల్చి చంపబడెను. (అ. ప్రె.)

అమెరికను ప్రాపంచికవైమానికుడు

ప్రస్తుతము తమప్రయాణము నాపుడేసి మరలిరమ్మని నిశ్చయించుటకు ముందు వారు దిగవలసిన ప్రదేశమును నిర్ణయింపవలెననిరి.

గుజరాతు జిన్నింగుమిల్లు

ప్రమాదము

గాంధీమహాత్ముడు-కార్మికులు సాక్ష్యమివ్వరాదు

అహమ్మదాబాదు, 9 ఆగష్టు:—గుజరాతు జిన్నింగుమిల్లు ప్రమాదముసంబంధమున గాంధీమహాత్ముడు స్థానిక కార్మిక సంఘ పత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఈ ప్రమాదమువిషయమై విచారణ జరుగుచున్నది. సాధారణముగా కార్మిక సంఘమువారి విషయమున నేమిచేయుచున్నారని అడిగెదను. ప్రమాదమునకు కారణమును తెలుసుకొనుటయే విచారణయొక్క యుద్దేశ్యము. ఇట్లు మైనయెడల కార్మిక సంఘమువారు సాక్ష్యమివ్వవచ్చును. కాని తరుతరపున సాక్ష్యమిచ్చుట అనాసరమని నేను బుద్ధిపూర్వకముగా కార్మిక సంఘమువారికి సలహా జెప్పియున్నాను. కార్మిక సంఘము నేర్పాటు చేసినవారు అసహాయ వాదులగుటచే తామివిచారణలో పాల్గొనరాదు. పనివాండ్రుత్రుకులుగను సలహాదారులుగను పాల్గొనవచ్చును. కాని పనివాండ్రుకిందులన ప్రయోజనము లేదు. కార్మిక సంఘమువారు చేయవలసియున్న పనియే వీరు విచారణలో పాల్గొనకుండుటకు మరియొక బలమైన కారణము. సాధ్యమైనంతవరకు మిల్లు యజమానలతో సయుక్తముగా మాట్లాడి వ్యవహారములను పరిష్కారము చేసుకొనుట కార్మిక సంఘము యుద్దేశ్యమైయున్నది. కావున బలమైన కారణములే కార్మిక సంఘమువారి రిట్టివిచారణలో పాల్గొనరాదు. కార్మిక సంఘము వారు రెండువిషయములను గమనింపవలసియున్నది. ఇకముందు యింట్లు గట్టిగానున్నచో లేచో తనిఖీచేయుచుబు యొకటి. చనిపోయిన వారికిని గాయపరపబడిన వారికిని ముజరాలను తీసుకొనుట యొకటి. ఇప్పుడు జరుగుచున్న విచారణ ముజరాలతో పనిలేదు. ఆవిషయము 'లా'లోనే చెప్పబడియున్నది. ఇంట్లు గట్టిగానున్నచో లేచో చూచుటకు విశేషము చేయవలసినపనిలేదు. కార్మిక సంఘము మరుగుగానేయున్నది. క్రమమైనమహమ్మలతో యుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. వారివారి యింట్లలో గల లోపములను సరిజేసికొనవలసినదని ప్రభుత్వమువారు మిల్లు యజమానులకు సర్క్యులరును పంపియున్నారు. వీటియన్నిటివలన పనివాండ్రు భయపడనక్కరలేదని నేను సలహా జెప్పచున్నాను.

తమ రక్షణ విషయమై అశ్రద్ధసహింపలేదనియు, పనింపరనియు కార్మిక సంఘములో నారికి నమ్మకముండవలెను. (అ. ప్రె.)

బీ అమృత్ గారి అన్వేషణ

ఢిల్లీ, 9 ఆగష్టు:—బీ అమృత్ గారికి రాంపూరులో చాల జబ్బుగానున్నదనియు ఆమెనీతి విక్రీలి యాతురతను కలిగించుచున్నదనియు యిచ్చట తెలియుచున్నది.

రాంపూరుకు బయలుదేరిన మహమ్మదాల్ గారు బొంబాయికి పోయిన నవాబుగారి యజ్ఞకై నేటి యిప్పుడు రాంపూరు వైల్డేస్టేషన్లో నున్నారు.

బొంబాయినుండి రాంపూరుకు పోవుచు సోదరుని కలుసుకొనుటకు పోతాల్ గారు యిచ్చటికి వచ్చిరారు. (అ. ప్రె.)

హిందూమహమ్మదీయ

కలహములు

రాజీ కుదురుటలేదు

ఢిల్లీ, ఆగష్టు 9:—నూతనముగా హిందూమహమ్మదీయులలో దోమిల్లు జరిగి క్రిమినలునేరములైన సంబంధమున యిరుపక్షములవారికిని రాజీకుదుర్పవలెనని హిందూమహమ్మదీయ ప్రతినిధులు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపగా, ఎత్తుకొనిపోవుట మతములో కలపుట మొదలగు చిన్న విషయములలో భేదాభిప్రాయ ముండుటవలన యిరుపక్షములవారికిని రాజీకుదురలేదు. ఈరెండుసంఘముల న్యాయమును భేదములను తొలగించి సఖ్యతను సమకూర్చుటకు తిరిగి ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. ఈ యుద్దేశ్యముతో ఆదివారము నాడు మహమ్మదీయుల ఖహిరంగ సభ యొకటి జరుగనని ప్రకటింపబడెను.

మాలవ్యాగారు

హిందూ మహాసభయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘ సభను గావించి దానికి చెట్లటకై పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు యిచ్చటినుండి కాశీకి బయలుదేరి పోయిరి.

(అ. ప్రె.)

సి ధురాష్ఠమున వజ్రదలు

థామస్ గారి ప్రసంగముపై నర్ సప్రూగారి
యభి పాయము

సిద్ధా, అగస్త్య 10:- కన్యానుశూర్చి కామస్మృతభిలో థామ

సిద్ధు, ఆగస్టు 10:-కన్యానుగూర్చి కామస్సభలో భాను
నుగాదు కావించిన ప్రసంగమును గూర్చి సర్ లేజుబాయార్
సప్రసాదాదు పత్రికా ప్రతినిధితో నిట్లు తెల్పిరి. “కన్యానిమి
గ్రేవన్ అర్థి నెన్నును అమలులో బెట్టులలేదనుట యొకవిజ్ఞమైన
లాభము. ఇది ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే పంపబడిన
కాలనీస్ కమిటివారికి గౌరవము తెచ్చువిషయమే. మిగిలిన దా
కాభంగకరముగ నున్నది. మిగిలిన యిబ్బందులు లోలనవరకు
ప్రభుత్వమువారు కృషిసల్పుచునే యుండవలెను. ఈనిర్ణయము
వలన ఇండియా ప్రభుత్వమునకును క్రామకాలనీని సంఘర్షణ
జరిగినప్పు డిండియాప్రభుత్వము క్రిందుకావలెనని రుజువైనది.
రంగాచారి, శే.సి. రాయగార్లు వచ్చి తమ నివేదికమును సమర్పిం
చువరకు నాగదలచిరిని. కాసనసభయందు తెల్లవారితో సమాన
ముగ భారతీయులకు నియోజితస్థానముల నొసగియుండవలసినది.
ఇండియా సెటిల్ మెంట్ వ్యవసాయాది విషయములలో నాది
తేరిన ఉద్యోగులను పంపుటలో ఉద్దేశమేమో వాడు కంటివా
ర్తవలన బోధపడలేదు. రేసన్ ఆఫీసరుగా ఇండియాప్రభుత్వ
మువారిచే నియోజితమైన వారిని నియమింపగూడదను ఫ్యూట్సు
సేనాని నిర్ణయమునకు ప్రతికూలముగా నిది కావింపబడెనా?
అట్లయినచో నేను దీని నాక్షేపించను.

జూదరుల సంఘము

సింధు, గజరాజ్, పంజాబ్, బొంబాయి రాష్ట్రము లలో అనేక కాలులు కట్టిన యొక్క పెద్దజూదరులసంఘము సింధుదేశము నందలి హైదరాబాద్ ఫోలిసువారిచే ఒక జూదరుల యింటిని మట్టడించిన సందర్భమును కనుగొనబడినది. ముతానా యకులు పెద్దమునుష్యులను జూదము మిష పైట్టి పిలుచుకొని పోయి వారిసాత్రువు హరించుచుండురటలు. రిగురు పట్టునడిచి. వారిలో నొక ధాన్యపు వర్తకుడును ఫోటోగ్రాఫరును పట్టు బడిరి.

అలహాబాద్ వారలు

శీ. డబ్ల్యు. డి. సెక్రటేరియేటును లెక్చ్యూరు మార్పుచేయును నా ట్రేషియరును కానససభాసమావేశములలో సగ మైనను అలహాబాదులో జరుపవలెనని గవర్నరుగారిని కోరుచును, వైస్రాయిగారికి రాయబారమంపుటకును తీర్మానములను అలహాబాదుపౌరులు సభలో నామోదించిరి. సంయుక్తకాన్ఫ్రెన్సుల బొంబేలో, ఆర్. యం. యస్. కాన్ఫరెన్సు అలహాబాదులో గౌరవాలిగారి యధ్యక్షతక్రింది 22-వ ఆగష్టునుండి జరుగును

గతిసంపత్తిగరమున సంయుక్త రాష్ట్రమున ప్రత్యేక
న్యాయ ప్రజాపర్యాయ క్రమలగు కట్టడములను పూచారు 8 లక్షల
మొదలగు నానిని కట్టించిరి వీనిలో 8 లక్షల ఖరీదుతో లక్ష
లలో మెరడిట్టువచ్చికి సంఘించిన స్త్రీలమొదల సంఘమువారు
కట్టించిన కళాశాల మిక్కిలి పెద్ద దేయన్నది.

చనిపోయిన జంతువులకు సామ్యము దరా నిచ్చుట (క్లా• వర్క్స్ ఫార్మిటర్స్) దానిని సంబంధించిన కాసనము నమలుజరుపుట సాధిక సంఘముల కీయకలనివదని (వెటరినరీ ఆగ్రికల్చరీ రిటై• మెంటు కమిటీ) పశువ్యవసాయ మితవ్యయ సంఘమువారు చేసిన తూచవలు మదగాను సానిక సంఘము (కాల్సరేవక్) వా రంగీకరింపక పోవుటచే ప్రభుత్వమునా రీవిషయమున ప్రస్తుతము ర్పించుకొనరని ప్రభుత్వ కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నాడు.

700 X 0 00

మహామూద్ కోట, ఆగస్టు 9:—మూల్కామజిల్లా ప్రాఫిట్
మాపర్లైంటు మహామూద్ కోటనుండి ఐట్టు తంఠియేయచు
న్నాడు. మహామూద్ కోట గుర్కావీలపర్వత 27, 27-11 మైళ్ల
పర్వత శండి సరిచేయబడినది. దీరాదిన్ తేజావరకు 11-30 ఏ
కమరులనుండి రైలుబండ్లు సకాసరిగా నడుచుచున్నవి.

(ఆ. ప్రె.)
 జోగపురము, ఆగస్టు 9. — మిక్స్డ్ కోలుయర్స్ శాఖపైన
 2 బ లేదినండి రైలుబంధు నడుచును. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే ప్రమాదము
 షర్వములనలన మహాబాద్ రాజినార్ డ్రేవములనుగ్యము
 ము కార్ డ్రెయిను యొక్క ఇంజనును బోగోయను పట్టాలు
 లొగి పూవుటచే రాకపోక లాగిపోయినవి. ప్రయాణికులకు
 ననాయము కలుగ లేదు. ప్రయాణికులను తపాలలను సురియొక
 డివిజిలో పంపుచున్నారు. రైలు తగ్గెలలోనే సరియగుచును.

బీహార్ శాసనసభ

వీహార్ కాననపథ ఆగస్టు 19 వ తేదీని రాం.పీల్ ప్రా
రంధనుకును విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును అధికారానాధికార
సభ్యులచే లేబడు నిలరములగు తీర్మానములును చరింపబడును.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునాటి 12-వ తేదీ మంగళవారము

(1) కాన్యమూలం

విద్యార్థులు	రా. 1-8	రు 85-0-0	మొత్తము	45-0-0	కూడ
నియోజ్యము బస్తాము			మొత్తము	వరకు	
అనుమతి తెచ్చించి	,,	శ 48 కలది	రు 18-0-0	14-0-0	
నెల్లాగిది	,,	డిటా	,,	16-8-0	17-0-0
డిట్టిది	,,	డిటా 48 కలది	,,	16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164	బస్తా 1-8	,,	8=12-0	9-0-0	
సున్నము	,,	,,	24-0-0	28-0-0	

(2) పద్మ ధాన్యములు

కంపనలు	అన్నా	1-8	ర 205	ర	11.0-0	ర 12.0-0
పెనకలు	,,	డిబ్	,,	10-12-0	11-8-0	
పెన్లు	,,	డిబ్	,,	10-12-0	11 4-0	
మినహాయింపు	,,	డిబ్	,,	18-0-0	14-0-0	
ఉచితము	ర 164	,,	,,	9-4-0	10-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

సవ్యూహ నూనె చా 1.5	రూ 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1.5	,,	14.0-0 26.0-0
కొండాపురం వేరు నెయ్యి వత్తు చా 1.5	,,	60.0-0 62.0-0
యాలర ప్రవేశము	,,	55.0-0 58.0-0
వేరు నెయ్యి నూనె గానుగ చా 1.5	రూ 145 మినుక నూనె 128	
అనుదము నూనె చా 1.5	రూ 180.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

పాఠశాలనుపు చా 1-కి	ర	205-0-0	210-0-
కూరపనుపు ,,	ర	140-0-0	160-0-0
మిలవకాచులు(గుంటూరుజిల్లా)చా1-కి	ర	105-0-0	126-0-0
గుంటూరుపాఠశాలకు నీలిమందు మజుగు	1-కి	ర	45, 50
కాకనాస్తి పాఠశాలకు ,,		ర	60, 70
దెల్లూరు చా 1-కి	ర	85-0-0	50-0-0
శింతవండు చా 1-కి	ర	80-0-0	49-0-0

(5) **ఇనుము**

కట్టలు రథం వా 1-1	ద	88-0-0	86-0-0
చదరం	,,	82-0-0	84-0-0
రవ్వంజూ	,,	84-0-0	86-0-0

(6) లోహములు

కె.సి 100 కులంబిళ్ల	రూ 78-0-0	81-8-0
బంగారము, కులంబిళ్ల 1.5	రూ 24 8-0	25-0-0
నూనె 1.5		15-2-5
ఇ.కె.సి కా 1.5	రూ 280-0-0	285-0-0
రా.సి సి.సి	రూ 820-0-0	835-0-0
బంగార-చక్కెర రూ 1.5	రూ 41-0-0	42-5-0

(7) రంగులు అభిజ్ఞానము

అంశము	20 ఏళ్లు	చ 80-90
మొత్తం కృష్ణా	మిల్	"
సింహం	మిల్	"
మధురం	మిల్	"

(8) మాది

సంఖ్య 320-0-0

(9) నూలు

శోయంబుత్తూరు సెం 10½ పెట్టె 1-8	రు 9-18-0
సుధర సెం 12½ పెట్టె 1-8	రు 8-8-0
పుష్కూరు యేనుగ సెం 8½ పెట్టె 1-8	రు 8-12-0
అనామచాబాదు సెం 12½ పెట్టె 1-8	రు 9-8-0
డిబ్బా సెం 14 డిబ్బా	రు 10-2-0
హోలూపురు సెం 20	రు 12-8-0
జిహాన్ సెం 20	రు 12-4-0
,, ,, 40 ఏ లేటిలు అయినను	రు 15-12-0
గోకాళు సెం 12½	రు 10-0-0
నర్సాకొ సెం 24½	రు 12-4-0

ఒక పత్రికాధిపతి మరణము

పూనాలోని డక్టర్ హోగ్జు పత్రికను 32 సంవత్సరములరకు అధిపతులుగా నుండిన జోసెఫ్ టీ. లూయీగారు పూనాహోబులందు 9 వ డిసెంబరు 1876 7 గంటలకు మృతి కెందిరి. మీరు గొంతు విద్యాసంస్థమువారి ముద్రాలయమున నొక తర్జుమా పత్రిక కథిపతులైరి. మీ, ఫ్రీప్రెస్ నామె లో ప్రచురించుచున్నట్టిది. దరిపోవునప్పటికి వీరికి కిరీటములు నయముగదను,

మును సుస్థిరముగ నెలకొల్పుట ఎల్లర విధి యగు చున్నది. కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారి ప్రయత్నములు సఫలమగు గాక!

ఒరిస్సా విద్యార్థుల సభ

ఒరిస్సా విద్యార్థుల సభ మొన్నటి దినము ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షాధ్యక్షము ముగిసెను. ఇల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి కింతలో నేమి కోరుచున్నారో తెలియదు. విద్యార్థు లీసభలో పాల్గొనరాదని వీరు తరువుజేసిరి. అంతట సభ సలిచి పోయెను. ఇల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువును అధిక్షేపించుచు, విద్యార్థులు కీర్తనము గావించిరి. సభలు జరుగుండను, స్వేచ్ఛాప్రాయము వెలువడకుండును యిటుల అధికారులు కంకణము గట్టుకొనుచున్నారు. ఇల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువు మూలమున, పరిసితులు వివముగతి జేందనవి. విద్యార్థులలో మిక్కిలమగు అసంతృప్తి గలుగక మానదు. రాజకీయ వాసన విద్యార్థులకు గలుగకుండు జేయవలయునని మేజిస్ట్రేటుగారి యిందరు. కాని, విద్యార్థిసభను ఆకస్మికముగ నిలిపివైచిటవలన, తద్వ్యతిరేకఫలము గలుగుచున్నది. ప్రభువులసభలో హల్లేను ప్రభువుగా రిటవల జెలిపిన సంగతులను హైందవాధికారులు గుర్తించుట మేలు. జ్ఞానతేజము ప్రసరింపకుండు విద్యార్థులను మూసయించుట యసంభవమనియు, ఎట్టి సర్పంధములకును బూనక స్వేచ్ఛావారావరణమును నిలిపియంచుట శ్రేయస్కరమనియు, హల్లేను ప్రభువులు బోధించియుండరి. కాని, ఇంగ్లండునకు వర్తించెడి ధర్మసూత్రములు పెరు, హిందూదేశమునకు వర్తించెడివి పెరని, విదితమగుచున్నది.

“కుదురని జబ్బు”

ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమునకు కేల్కారు గారు “కుదురని జబ్బు” అని నామకరణ మిడిరి. “దీనిని చక్కబఱచుటకు, అంతరింపజేయుటయే మార్గముట. కేల్కారుగారికి మూడుసంవత్సరములలో, మరుపుకురాని యనుభవము గలిగెను. ఇక వీరెన్నటికిని, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును దరిజేరరు. పరిపాలనపు లోపములను సవరించినను, ఈజబ్బు కుదురదని కేల్కారుగారికి గట్టినమ్మక మేర్పడినది. అసహాయోద్యమము లేకబోయిన, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము జయము గాంచెదను దుర్భిమ వీరి కనలేలేదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున కెన్ని యలంకారములదొడిగినను, జవకళిరాదని, వీరికి నిశ్చయమే. సంస్కరణశాసనమును మార్చక తప్పదని, వీరి తలంపు. స్వపరిపాలనమునకు తక్కువయగు సంస్కరణములను వేనిని దేశ మంగీకరింపజాలదు. కవిషయమై ప్రజలు దృఢనిశ్చయము గనుబలుప గలయును. సంకల్పము బలముగ నుండునేని, తత్సిద్ధి నెంటునే గలుగును.

ద్రావు కార్యరేషను ఎన్నికలు: వోటరులభర్తము మద్రాసు కార్యరేషను ఎన్నికలు యూనెల్ల వ తేదినన, రాబోవు నెల 6 వ తేది యందును కుగునని నిదివరకు ప్రచురింపబడెను. కాంగ్రెసు గ్రూపు అభ్యర్థులుగ నిలిచియున్నారు. 16వ తేదిన 7, 19, 15, 24వ డివిజనులకు ఎన్నికలు పడును. చక్రయిచ్చెట్టి, పాఫీ మహమ్మదు, ఆల్లూరి

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

12-8-24

యథాశక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

ఇదివఱకు	చందాలు	ఇదివఱకు	పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
46460-3-5		22895-14-9	
ఉరవకొండభిర్లా, వనూలువాగ్దానములు	13-1-0	పశ్చిమగోదావరిజిల్లా జాతీయోప	
తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము		సంఘమువారి ద్వారా	600-0-0
బందరువారిద్వారా 1-8-24 మొదలు		పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘము	
10-8-24 వఱకు వసూలు	168-0-0	వారి ద్వారా	156-0-0
మొత్తం	46641-4-5	మొత్తం	22651-14-9

పూజానిధికి సామ్యునిబంపు చరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నె. 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

హమీదుఖాను, కాశీం ఆలీసాహేబుగార్లు యీ సాసములకు నిలిచిరి. వీరు, కాంగ్రెసు సభ్యులు. ఉద్యోగముల నవేక్షించక నిర్మాణకార్యక్రమమును కార్యరేషను ద్వారా కొనసాగించుటకు బద్ధకంకణులై యున్నారు. ప్రజలెచ్చెడి పన్నులు ప్రజలక్షేమము నిమిత్తము వినియోగకరుచుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించెదరు. ఇట్టివారి నెన్నుకొని వోటరులు చెన్నగరాభివృద్ధికి తోడ్పడ ప్రార్థితులు. కార్యరేషను సభ్యత్వము, మిరాకీహక్కుగాదు. అందుచే ఎవ్వడును ఒక్కరే యాపదవిని నిర్వహింపవలెనను దుర్భిమ యండరాదు. ఇతరసగరములు దేశసేవకులను స్థానిక సంఘముల కెన్నుకొని, ధన్యత గాంచినవి. చెన్నపురిగూడ తన ధర్మమును నిర్వహించి, చరితార్థత జెందు గాక!

కొత్తచట్టములు

రాబోవు హైందవశాసనసభలో, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు రెండు కొత్త చట్టములను ప్రవేశపెట్టెదరు. పీనల్ కోడ్డు 124 (ఎ), 153 (ఎ) కెక్స్ నులను, క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు 144 కెక్స్ ను సవరింపవలయు నని, వీరి యుద్దేశ్యము. రాజద్రోహచట్ట మిక్కాలమునకు బనికీరాదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము రాబోవుచున్నసమయమున, అభిప్రాయభేదములకై ప్రజలనుదండించుట యసభ్యముగనుండును. ఇక శాంతిభంగమను పేరుతో, జన్మస్వాతంత్ర్యములు నిరోధింపబడునని ఎవ్వరును తలచియుండరు. కాని అధికారవర్గ మికెక్స్ నునుదుర్వినియోగపరచెను. ఇందు కవకాశము లేకుండునట్లు రంగస్వామిఅయ్యంగారు ప్రయత్నము సలుపుచున్నారు. వీరి యత్నము తంతవరకు కొనసాగునో చూడవలయును.

హుస్సేను రాజగారి నిరాకరణము

ఇంగ్లండు హెడ్జాజులకుగుడిరెన సంధిపత్రముపై సంతకముపెట్టుటకు, హుస్సేనురాజుగారు నిరాకరించిరిని తెలియుచున్నది. సాతెస్టిను విషయమై బాల్ఫూరు గారు చేసిన ఏర్పాటు వీరికేమాత్రము ఇష్టములేదట. బాల్ఫూరుగారు సాతెస్టినుదేశమును యూధులభూమిగ జేయుటకు తలపెట్టిరి. ప్రపంచమునందన్ని భాగముల నుండియూధుల చెప్పించుట వీరిసంకల్పము. కాని, వీరి సంకల్పము నెఱవేఱుట దుర్లభమని తేలుచున్నది.

బ్రిటీషుప్రభుత్వాభిమాని యగు హుస్సేనురాజు గారుగూడ, సంధి సంకీర్ణింపని దుస్థితి యరుదెంచి నది. ముం దేమిజరుగునో తెలియదు. మొత్తము మీద మాండేటుపరిపాలనము నిర్దిష్ట మయ్యెనని దెలుప నక్కరలేదు.

జర్జను సమస్య

పాంకేరుగా రింకను మొండిపట్టును విడువకున్నను, హరియటుమంత్రిగాను యారును విడిచిపెట్టుట కంగీకరించుచున్నారు. కాని వీరి యుద్దేశ్యము ప్రకారం మయినను, యారును విడుచునప్పటి కొకటిరెండు సంవత్సరములు పట్టును. ఈలోపుగ ప్రాస్టులో నెట్టిమార్పులుగలుగునో ఎవరు జెప్పగలరు? లండను సమావేశ మెంతవరకు ఫలించునని పలువు రెదురు జూచుచున్నారు. నవంబరులో మరియొక సమావేశము జరుగునట. కాలమంతయు సభలలోను సమావేశములతోనే గడిచిపోవునా యేమి?

అల్స్టరు పట్టుదల

ఇర్రెండు సరిహద్దు విషయమై అల్స్టరు తన పట్టును విడువకున్నది. ఎంతమాత్రము లొంగుటకును నిరాకరించుచున్నది. ఇంగ్లండు అల్స్టరును బలపంత పెట్టుటచే, తీవ్రపరిస్థితు లుదయింపవచ్చును. ఇకమార్గమేమి? అల్స్టరుతో ఇర్రెండు సంధిజేసికొనవలయునని, ఛేంబర్లెనుగారు కోరుచున్నారు. ఆవిషయమై సంప్రతించుటకు అల్స్టరు రంగీకరించుచున్నది. ఉభయ భాగములకును సంధిగుదురునాయను నధియే ప్రశ్న. కుడినచో, చిక్కులన్నియు ధోలగిపోవును. లేనియెడల ఇంగ్లండుకు కష్టమే

వైమానికసంచారిణి

కింగ్సుకప్ప పం దెములో పోటీపల్లును. ఈమెపేరు ఇనుస్తోడు. ఈమె సుప్రసిద్ధ బొగ్గుగని యజమానిభార్య. ప్రయాణికులను విమానములందు గొంపోవుటకు ఇతరశ్రద్ధిల కత్నాహమును గర్హించుటకు తానీపనిని పూనుకొనెనని తెలియజేసెను.

చీకే. గెడ్డిస్ గారు

చీకే, ఆత్మహత్య జేసికొన్న కత్తెగడ్డిస్ బంధువనియు ఆరివిభార్య సోమము గెడ్డిస్ గారునని.

ఆంధ్ర సభ

చిత్రనళియమును మరల ప్రదర్శించుట

నిన్నటిదినము ఆంధ్రసభవారు చిత్రనళియమును మరల ప్రదర్శించి ప్రేక్షకుల నానందాన్ని మించిచెచ్చిరి. రానువా చూచులుగాను బాహుకపాత్రము ధరించెదరనుచు అనుమల వాతావరణము గలుగజేసెను. ఈమారునభివ్రాత్రధారియగు రామ చంద్రారెడ్డిగారిచే ప్రేక్షకుల కనుగొనబడిన మేర్పడెను. వెను కటిదినము కబీరుపాత్రను ధరించి మీరు జూపిన నైపుణ్యము పరి స్థితులను చక్కచెప్పెను. రెడ్డిగారిని క్రొత్తతనమున ప్రార్థనము చేసెను. నిన్నటిదినము మీరు సలహాత్రను స్వేచ్ఛగ నిర్వహించి సభ్యులమెప్పుడు వడసిరి. సంవత్సరాపుగారి దమయంతి పాత్రనిర్వహణము అత్యంతరామణీయకముగ నుండి సభ్యులను నిశ్చేష్టులగావించెనట అతిశయోక్తిగాదు. రానువాచూచులుగాని బాహుకపాత్రను పలువురిదివరకు చూచియుండదు. తరుచుగ మీరు పతాక రామదాసు పాత్రలలో నగపడుటచే బాహుకపాత్రనిర్వహణ మెట్లుబండునో యని ప్రేక్షకులారుతురముతో నిరీక్షించుచుండిరి. ఆచార్యులుగారు రంగమన బ్రవేశించినదానిక అందరిదృష్టియు వారి ముఖమలమునై నిగడింపబడెను. కనురెప్పపాటు దృష్టినిగిరిన ఎట్టిభావము మరుగుపడునోయను భయముతో, ప్రేక్షకులు చిత్రపతిమల వలె కూర్చునియుండిరి. పాముగజిన బాధతో కొట్టుకొనుచు, బాహుకడు ఈశ్వరుని ప్రార్థించినచటనే, బాధతోలంగెను. ప్రేక్షకుల సంతాపము లెగ్గెను. అప్పటినుండియు చివరవరకును బాహుక నిమగ్నమున పొంగి పారలేక భావములన్నియు వదల వరుసన రూపముదాల్చి తాండవమాడ జొచ్చెను. బాహుకనుల నుండి తాలిన ఆశుకణములు, సభ్యులహృదయమును కరిగించెను. భార్యావియోగదుఃఖము, శృంగార కరుణారసభరితమై యుప్పారెను. చంద్రదూషణను సంబంధించిన పద్యవరంవర, కోకంటి పాటగనుండి సభ్యులకు విషపు పుట్టింపక, నూతన తేజోవిలసితములై అపూర్వభావప్రదర్శనమున కవకాశమిచ్చెను. శశివంబును అంబరవీధిని వెలుగుచున్నటులు దోచెను బాహు కుని పరితాపము దుర్భరమయ్యెను. దమయంతిస్వయంవర సందర్భమున బాహుకుని సందగ్ధికి, ఎట్టిచారికయినను జాలి పుట్టింపకమానదు. బాహుకుని పాత్ర, రామదాసుపాత్రను మించెను. శృంగార, కిర, కదంబాసముల నేకకాలమున జూపుట, నేత్రవర్ణముగనుండెను. రానువాచూచులుగారు కొన్ని రసములను మాత్రమే చూపింపగలరను మాహా పటాపంచలయ్యెను. వారెది చేపట్టినను, అది మేల్కొలుపగార మనుచున్నది. బాహుకపాత్రధారికి, అన్నియు పడెయ్యలే. దీర్ఘరాగాలాపన జేయలేని ఆచార్యులవారికి వీనిని చూపుట ఎటుల సాగును? కాని సంగీత మెవరు గమనించిరి? అతడేరాగము బాడెనో ఎవరికిగాలయును? మంచిసీమలుండెనా లేనాయని ఎవరు విచారించిరి? ఆచార్యులవారు తన్మయత్వ మొందిరి. ప్రేక్షకులను తన్మయత్వమున ముంచిరి. ఇట్టి స్థితిని ఖండఖండములగ విభజించి విమర్శించుటకు సాధ్యపడదు. సామాన్యనటులప్రదర్శనము నటుల విమర్శింపవచ్చును. కాని ప్రతిభాంతకుల ప్రదర్శనమునకు, నియమములులేవు. నియమములను వారె సృజించుకొందురు ఇక్కాలను నశిల్పపరీక్ష జేయుట, విమర్శన చూపించుకొనవచ్చును. కాని, ప్రేక్షకునికి గలిగెడి అనిర్వాచ్యమగు నానంద మిట్టిపరీక్షలక తీతము. రానువాచూచుల వారిని అనుకరించుటకు, పలువురు ప్రయత్నించి అపజయము గాంచుచున్నారు. ఇందుకు కారణములేకపోలేదు. ఆచార్యుల వారిభావప్రదర్శనము వారికిసహజము. గంభీరమును వారి ఆత్మత్రికది ఎంతయుతగియుండును. వారిపదపద్యపతనభోరణి, ప్రత్యేకము. ఇతరులు ఆమార్గముననుకరించి దానిని చెడగొట్టుటకన్న, ప్రతిపటుమనుతనప్రత్యేకప్రతిభానామధ్యమలనుగనబడుటచే ఆచార్యులవారి నెక్కుడుగ గౌరవింపగలరు. నటుడు తన వ్యక్తిత్వమునుబాగొట్టుకొనుటవలన ఉభయభ్రష్టత గలుగవచ్చును. ఆచార్యులవారు ఆంధ్రనాటకరంగమునకు శిరోమణి యై యుప్పుచున్నారు. కేళినాటకకర్తాభిమానమే వారి జీవితాశయమును ప్రేరేపించుచున్నది. సుదేవపాత్రధారియగు పాలనగ్గ సుబ్బరామిరెడ్డిగారును వీరనాయకపాత్రధారియగు పొణకాలచార్యరెడ్డిగారును చంద్రసేనపాత్రధారియు తక్షమస్యముగ లోపము లేకుండ నిర్వహించి నాటకవిజయ సాధింపబడిరి. కాన్స పుర కిట్టి గుర్రాంధ్రము పన్నటికి వీరికి గగన వారభినందనార్హులు.

పరానుల-రూరును ఖాళీజేయు విషయము

మిత్రమండలి సయోధ్య నవేషించుట

పోయింకేరుగారి హెచ్చరిక

లండన్, ఆగస్టు 10:—రాత్రి 10.5 రూరును ఖాళీ జేయు విషయమై ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారి తీర్మానములు సహజముగ రహస్యముగ నున్నను జర్మనులు డాన్ నివేదికమును అనుమలతో బెట్టుట ననుసరించి రూరును క్రమేణా ఖాళీజేయుటకు మిత్రమండలిని ఒప్పించుటకై పరానులు మిత్రమండలి నాహ్వానించెదరని టైముస్ పత్రికావిలేఖరి ప్యారిసునుండి తెలుపుచున్నాడు.

పారియటుగారి ప్రతిపక్షులు పారియటుగారికి నోలేటునేనానికిని భయంకరమగు భిన్నాభిప్రాయములు బయలుదేరెనని ప్రబలముగ వదంతులను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. దీనినంతయు నోలేటుగారు లక్ష్యముజేయుటలేదు. ప్రతినిధులు తమయిష్టము వచ్చినటులు స్వేచ్ఛగ తమభిప్రాయములను జేయజేసికొనవచ్చుననిరి. అందరకు ఏకాభిప్రాయమున్నచో లేదో కనుగూడుటకు పారియటుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈపనియందు పారియటుగారు ధన్యతనుగాంచిరి. ఖాళీజేయు విధానమునుగూర్చి మంత్రివర్గమువారును నోలేటు సేనానిగూడ ఏకగ్రీవముగ ఒప్పుకొనుటచే పరానులకు మరల ఉపద్రవము రాకుండజేయుటలేదు, నిర్మత్త్యముజేయుచున్నారని భయపడు నారల కిది సంతోషకరముగ నుండగలదు. రూరును ఖాళీ జేయుట పరానులకు ఉపద్రవము రాకుండజేయుటతో సంబంధించి యుండలేదు. నష్టపరిహారములతో సంబంధించి యున్నది. కాలోను ఆక్రమణయే పరానులకు ఉపద్రవమును రాకుండ జేయునది. ఈసంవత్సరాంతమువరకు కాలోనునుండి మరలు విషయమై ఆలోచించుటకు వీలులేదని మున్దనాల్టగారు చెప్పుటచే అందరికిని ఆమోదముగ నున్నది.

జర్మనుల యభిప్రాయము

లండన్, ఆగస్టు 10:—రాత్రి 11.15. టైముస్ పత్రికా విలేఖరి జెర్మనునుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. రూరునుండి ఆక్రమణ వైస్యములను మరలించునటుల జర్మనులు చేయలేకున్న జర్మనులు లండనుకు పోవుట కవసరములేదు. డాన్ సేనాని యూరపుకు రానక్కర లేదని చాలగూడ జాతీయవాదులును, ట్రైస్టర్ ఆనుచు లును తెలుపుచున్నాడు. ఈ సభలన రూరును ఖాళీ జేయుటకు మార్గమేర్పడవచ్చునని సాధారణముగ ప్రజలందును కుతూహలపడుచున్నాడు. దీనినిబట్టియే వారు ప్రతినిధులను పరీక్షించెదరు. లండనుసభనుగూర్చి కొంతవరకు అధికారులు ఇట్లుచే ఒప్పుకొనుచున్నార. కాని ఈ విషయమును జర్మనీ ప్రాన్సు జెర్మియములే ప్రత్యక్షముగ ఆలోచించుట మంచినుచున్నారు. పరానులు రూరును ఖాళీజేసినందులకు వర్తకపోర్లములను జర్మనులు గలుగజేసిన జర్మనువర్తకమునకు తప్పక లాభము గలుగు ననుచున్నారు.

పరానులు-రూరు ఆక్రమణ

ప్యారిస్, ఆగస్టు 10:—మంత్రివర్గమువారి సభ ముగిసెను. రూరునుండి వైస్యములను మరలించుటకు లండనుసభ వారికి అధికారములేదని ఆ విషయమును ఎత్తుకొనుటకు అధికారములేదని మిత్రమండలిలో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించరట. చర్చించుటకు వీలులేదనిరట. పోయింకేరుగారి వలెనే జర్మనులు డాన్ నివేదికమును అనుసరించుటనుబట్టి ఖాళీ జేయబడునని పారియటుగారు రనుచున్నారట. పరానులు జెర్మియనులకు జర్మనులెచ్చు అభయములనుబట్టి యుండు ననుచున్నారు.

మార్కు బోగుగారుగూడ దీనితో ఏకీభవించుచున్నాడు. నవంబరులో ఇంగ్లీష్ సభ

ఈ లండనుసభ ముగిసినపిదప నవంబరు రెండవభాగములో అంతర్జాత్రమండలి ఋణవిషయములను చర్చించుటకు ఇంగ్లీష్ సభ జరుగునని పారియటుగారు తెలియజేయ మంత్రివర్గమువారి రంగీకరించిరి. ఇది ఆమెరికను ఎన్నికలు పూర్తియైనపిదప జరుగున. అప్పుడు అమెరికనులుగూడ లండనుకు వీలుగను. అధివీషయములు, వైస్యనాకాదర్శములను

తగ్గించుట పరస్పరసహాయపు టొడంబడిక మున్నగు విషయములను నవంబరుసభలో చర్చించెనరు.

నేటిరాత్రి లండనుకు పారియటుగారు తిరిగి వచ్చెదరు. ఈవారములోపుగ సభ పూర్తియగునటులు లేదు. ఫ్రెంచి పార్లమెంటు మరల 21వ తేదీని సమావేశమగు ననుచున్నారు.

ఫ్రెంచి ప్రతిధుల యత్నాహము

అంతయు సరళిగానే జరుగుచున్నదని పారియటుగారు తెలియజేసిరి.

లండనుసభలో ఫ్రెంచి ప్రతినిధులందఱును ఏవిషయమందుగూడ భిన్నాభిప్రాయమును జూపలేదనుచున్నారు. సభ స్పీకరుగనే ముగియనని క్లెమెంటుగారు రనుచున్నారు.

ఫ్రెంచి మంత్రి వర్గమువారి ఆంగీకారము

రిక్ గంటువరకు ఆర్ రాత్రి ఫ్రెంచి మంత్రివర్గమువారు సమావేశమైరి. లండను సభలో రాయబారములను గూర్చి ఆపదతిని గూర్చి అందఱును అంగీకరించిరి.

అదివారమునాడు పారియటు క్లెమెంటు, నోలేటు సేనానిగార్లు లండనుకు తిరిగి వచ్చెదరని హ్యేవాన్ వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

ఫ్రెంచి ప్రతినిధులు

పారియటు నోలేటు సేనాని క్లెమెంటుగార్లు సభలో మరల పాల్గొనుటకు నేడు లండనుకు బయలుదేరిరి.

ప్యారిస్ వారాపత్రికల యభిప్రాయములు

జర్మనులు డాన్ నివేదికమును అనుమల జరుపుటకు ప్రారంభించినకొలది రూరునుండి ఆక్రమణవైస్యములను మరలించుటకు పారియటుగారు చేసిన ఏర్పాటును మొదట నోలేటు సేనానిగారు అంగీకరించలేదుగాని తుదకు మంత్రులును, నోలేటు సేనానిగారును అంగీకరించి రని తెలియచున్నది.

ఇంగ్లండుతో సయోధ్య

రూరును ఆక్రమించుటకుకంటె మంచిదని డ్యూనిసు, పారియటుగార్లు ఒప్పుకొనిరని ప్రతీకలు వాకొనుచున్నవి. మొదట రూరును ఖాళీజేయుటకు రెండు సంవత్సరములు పట్టునని ఏర్పరిచిన రెండుసంవత్సరములకాలమును తగ్గించెదరనుకొనుచున్నారు.

పోయింకేరుగారి హెచ్చరిక

డాన్ నివేదికమును కరవేర్చునట్లేళ్ళము గలదని జర్మనులు తృప్తికరముగ రుజువు జేసిరేని ట్రైరలో రూరును ఖాళీ జేయుటకు మంత్రివర్గమువారి రంగీకరించి రని వార్తాపత్రికలు తెలుపుచున్నవి.

పారియటు నోలేటుగార్లు భిన్నాభిప్రాయములు

ప్యారిస్, ఆగస్టు 9 — లండనుసభలో రూరును ఖాళీ జేయు జేదీ విషయమై భిన్నాభిప్రాయములు గల్గెనన్న మాట గుధార్థమని లండనులోనున్న ఫ్రెంచి విలేఖరులు తెలుపుచున్నారు.

రూరును ఖాళీజేయుటలో నోలేటుగారు చూచించిన ఏర్పాటులు ప్రచండపరిణామము గలుగజేయుటచే పారియటుగారు ఈవిషయమై ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారి కన్విలిమగతీర్మానమును కనుగొనుటకు ప్యారిసు కేతెంచిరి. వారితో ఆలోచించుట తగిరి.

పరానులు రైను దక్షిణభాగమును ఖాళీజేయుట స్వప్తమనియు అందులకు ఫ్రాంసుకు పరిహారము నీయగనియు కొందఱు రాయబారులనుబట్టి పారియటుగారు వారిచే ఖరీదీ ఆస్పర్శము జేందరట.

నష్టపరిహారసంఘమువారి

బండంబడిక

లండన్, ఆగస్టు 9:—నష్టపరిహారసంఘమువారి అధిక్షామములో నున్న విషయములనుగూర్చి డాన్ నివేదికమునకు సంబంధించినవిషయమునుగూర్చి జర్మనుప్రభుత్వముతో నష్టపరిహారసంఘమువారు ఒడంబడికను జేసికొనిరి. లండనుసభ సమావేశమైన ఈ ఒడంబడిక టైముస్ మరతుజీసికొనిరి. రైన్ యము నష్టపరిహారసంఘము ప్యారిసు కేసునున్నది.

నల్లమందు వర్ణము

మదరాసు.

వరదనహాయనిధి

వరదనహాయనిధి-రాజప్రతినిధి: -వర్షానికి దీనిలో వరదనహాయనిధిని సహాయము నెల కొల్పబడినదికి రాజప్రతినిధి రు. 1,000 విరాళము నొసంగును. (ఆ. ప్రె.)

హైదరాబాదు నైజాము

సికింద్రాబాదు, ఆగస్టు 9: -మలబారులో వరదలవలన యిబ్బంది పడుచున్నవారి నిమిత్తము హైదరాబాదు నైజాము గారు రు. 25,000 విరాళము నొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

వరదనహాయ సంఘము:

అపరిమితముగా ముఖముననుభవించుచు ద్రవ్యముకొరకయి వరదలచే నష్టపడిన వారు ప్రార్థించుచున్నారనుటచే ద్రవ్యమునుపంపవలయును. 9500 రూపములు 123 బస్తాలవియ్యము (ఖరీదు రు. 1800) ను మొత్తం 11800 పంపియున్నాము. మిల్క్, బియ్యం, బట్టలు కావలసియున్నవి. శెంటనే విరాళముల నీయ ప్రార్థించుచున్నాం - అని వరదనహాయసంఘాధ్యక్షుడు కోరుచున్నాడు.

మైసూరు వరదనహాయము

బెంగళూరు నభ

బెంగళూరు, ఆగస్టు 9: -మైసూరులో వరదలవలన నష్టపడినవారికి సహాయముజేయు నిమిత్తము, రాజసభా భూమి వారి వారికి సహాయము చేయవలయును. మైసూరు నైజాము గారు రు. 25,000 విరాళము నొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు, మైసూరులో పి.మోగా, కామరాజు, హుస్సేన్ షాహిద్ ద్రుగ మొదలగు జిల్లాలలో (1) వంతునలు కాలవలు కోట్లు మొదలగు వానిని (2) ప్రజలు నివసించు గృహములకును (3) భూములకును-మాడు విధములుగా వరదల నష్టము కలిగించినవని అభ్యర్థించుచున్నాము. అధికారులు సమయమునకు తగిన శ్రద్ధ తీసికొనుటచేత ప్రాజన్తము జరుగలేదు.

ప్రభుత్వమువారు కాంక్షనుచేసిన సహాయము విషయమై దివానుగారి టిల్లు చెప్పిరి:

వంతునలు కోట్లు మొదలగునవి బాగుచేయుటకు తాత్కాలిక యేర్పాట్లు చేయబడినవి. వ్యవసాయ సమయమున నీటిసమపాయములకొరకై చెరువులు కాలవలు మొదలగునవి బాగుచేయబడును. నీటిసప్లయకాలము 1 నెల హెచ్చుజేయబడినది. మైసూరు జిల్లాలోను పి.మోగా పట్టణములోను నష్టమైన యిండ్లవిషయమున తగిన ప్రదేశములను ప్రభుత్వమువారు ఆసలుఖరీదున కిచ్చుచున్నారు. అవసరమైనప్పుడెల్ల వ్యక్తులకు తిన్నగానాని సహకారసంఘములద్వారానాని ద్రవ్యసహాయము చేయబడును. గృహనిర్మాణసామగ్రి యిండ్లు కట్టుకొనువారి సహకారమున కియబడును. బీదవారి కుచితముగా నీయబడును. భూములను సరియైన ఫిలిలో నికి తెచ్చు కొరకు భూస్వాములకు అప్పు లీయబడును. మంచివారు కొనుక్కొనుటకు అడ్డాయస్సులుకూడ యియబడును. అన్నివిషయములలోను బీదవారి కుచితసహాయము చేయబడునని దివాను చెప్పెను.

బడ్జెటు ప్రత్యేకించినదిగాక ఋణముల నిమిత్తమున సహాయము నిమిత్తమున 1 లక్ష రూపాయలు ప్రత్యేకముగా కాంక్షను చేయబడినది. వరదలవలన కలిగిననష్ట మపారమనియు తగిన పథతియిన నిర్మాణకార్యమును ప్రారంభించుటకు పయిజేటు సహాయముకూడ అవసరమనియు దివానుచెప్పెను. రాష్ట్రము వెలుపలనుండి వచ్చిన సానుభూతి సందేశములు తరువాత చదువబడెను. ఇండియాదొరతనమువారును, రాజప్రతినిధియు, సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ ఉపాధ్యక్షుడును, రజరాజులలోని పెట్టాడును- గోల్కొండవారును సానుభూతి సందేశములను పంపిరి. ఇంతవరకు వరదనహాయమున తమకు పంపిడిన చందాలను తెలియజేసిరి.

మహారాజాగారిని వారి కుటుంబమునకును కృతజ్ఞతము, మదరాసు తిరునామ్యురు కొచ్చికో రాష్ట్రములలో వరదలచే నష్టపడినవారికి సానుభూతియు గనబరచి పిదప సభ మగిసెను. (ఆ. ప్రె.)

వరదనహాయ సంఘ విరాళములు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like ముద్రాసు కార్పొరేషన్ 10000, శివగంగ రాజాగారు 1000, ఎన్. వి. రామస్వామిమొదలియార్ గారు 500, etc.

ఈపై మొత్తములు ఈజోజుననే వరదచే నష్టముకలిగిన సానుభూతి పంపబడునని వరదనహాయసంఘ కార్యదర్శి గారు ప్రాయశ్చయించుచున్నారు.

గవర్నరుగారి అభ్యర్థనపై పెరిస్ ఫంక్షన్ క్రిందటి సోమవారము నియమింపబడిన కమిటీవారు పచ్చప్పహోదయనందు శనివారము 8 గంటలకు సభచేసిరి. టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. పెరిస్ ఫంక్షన్ బహుదర్ మహమ్మద్ ఉస్మాన్ గారు మొదటిసభ్యులుగా విధిచేత ఆలస్యమైనవని చెప్పిరి. సత్యమూర్తిగారు శేషగిరి అయ్యగారిని కార్యనిర్వాహకవర్గమునందు సభ్యుడుగానుండుమనిరి. అందులకు అయ్యగారు అంగీకరించిరి. ఈసంఘముపేరు మదరాసుకి శేంద్రవరదనహాయసంఘమని తీర్మానించిరి. వెంకటసుబ్బారావు ఖాన్ బహుదర్ మహమ్మద్ ఉస్మాన్, టి. యస్. రామస్వామిఅయ్యర్, టి. కృష్ణకృష్ణగారు డైరెక్టర్లుగా నియమింపబడిరి. తరువాత కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నుకొనబడినది. వనూలై నడబ్బు మొత్తము రు. 3000 మలబారు నకు, 2000 దక్షిణకానరాకు, 2000 తిరుచినాపల్లి, 2000 కొయ్యంబత్తూరు, 2000 తిరువూరు కలెక్టర్లచేత పంపవలసి నదిగా తీర్మానించిరి. తిరుచినాపల్లి మొత్తము రామకృష్ణ మిషనుకు పంపుటకు నిశ్చయించిరి. యింకీయింక బ్యాంక్ వారిని కోశాధికారులుగానుండ నియమించిరి. బ్యాంకు కాఖలు దేశమంతటను వరదనహాయనిధి కిచ్చుడబ్బు వసూలు చేయుటకు అధికారము కలిగియున్నది.

వరదనహాయసంఘనిధి కీక్రిందివారు విరాళములనొసగిరి: కె. డి. గణపతిగారు (పాలకాడ్) రు. 10, ఎన్. వి. సుందర రాజగోపాల్ గారు (నెల్లూరుజిల్లా కావలి) రు. 5, పి. పి. దొరస్వామి కెట్టిగారు (కడపలూరు) రు. 5, ఎస్. దొరస్వామిమొదలియార్ గారు (మద్రాసు) రు. 10, ఒకరు రు. 1, ఎన్. దేవయ్యగౌండర్ అండుకో రు. 75, కె. అబ్దుల్లాసాహెబ్ గారు 10, కె. మహమ్మదుస్సేక్ సాహెబ్ గారు 5, ఎల్. దయారాంగారు 5, వీ. కె. గోవిందరాజుకెట్టిగారు 5, టి. ఆర్. సభాపతిగారు 10, డి. సయ్యద్ ఉస్మాన్ అండుకో 20, అబ్దుల్లాకెట్టిగారు 5, సి. సంతోషకెట్టిఅండుకో 20, అహమ్మద్ బి మహమ్మద్ సేట్ గారు 25, పటేల్ అబ్దుల్ లతీఫ్ సాహెబ్ గారు 25, వీ. సుబ్రహ్మణ్యకెట్టి అండుకో 15, భావ్యంకెట్టిగారు 10, వై. ఎం. బ్రదర్స్ 5, ఎమ్. వి. కువ్వయ్యకెట్టి అండుకో 5, జి. ఎమ్. శేట్ గారు 20, ఎ. బి. పరేష్ గారు 21, కృష్ణాఅండుకో 10.

ఈక్రిందివారు ధనము నిచ్చుటను వాగ్దానముచేసిరి: - పి. కింగారవేలుకెట్టిగారు 20, టి. వీ. రహిమాన్ అండుసన్న 10 రూపాయలు.

ఎస్ సత్యమూర్తి, వరదనహాయసంఘ కార్యదర్శి.

మహారాజుగారు అభ్యర్థన తీరస్కరించుటచే నిందాకోపణ తీర్మానమును బొంబాయి కార్పొరేషన్ లో జమ్నా దాస్ మొహతాగారు పెట్టిరి. తీవ్రము చర్చజరిగెను. తీర్మానమున కనుకూలముగ 29, ప్రతికూలముగ 14 వోట్లు వచ్చినవి. తీర్మానము నెగ్గినది. క్రిందటిసభలో ఆర్బిసామగారు ముకియాగారిని క్షమాపణ కోరమనిరిగాని ముకియాగారు తీరస్కరించుటచే యాసభలో యాతీర్మానము లేబడెను గోల్కొండవర కిట్టితీర్మానము తెచ్చినప్పుడే కారణములచే వీలులేదని ఆకారముచే యాతీర్మానము పెట్టుటకు మాడు నెలలవరకు వీలులేదనిరి. కాని అభ్యర్థుడు యీ ఆక్షేపణ నిరాకరించెను. ముకియాగారు యాతీర్మానము నాపవలసినదని సవరణ తెచ్చిరి. సవరణ ఓడిపోయినది. అసలుతీర్మానము నెగ్గినది. (ఆ. ప్రె.)

లూయిస్ గారి అత్యనిధులు హైదరాబాదు ప్రతికాసంపాదకుడుగా నుండి, మృతిజేరిన జి. టి. లూయిస్ గారికి ఆవివారము సాయంకాలమున పూనాయం దంత్యవిధులు నెరవేర్చబడినవి. బంధు మిత్రులు లంపడునువచ్చిరి. ప్రార్థనలుజరిగినవి. గోల్కొండ ప్రవక్షాము చేసిన మిత్రులు లూయిస్ గారియందు తమతమ గౌరవమును చూపిరి.

జి. వి. పి. రైల్వే స్థానిక సలహాసంఘమువారు సభజరిపి, మానబడినవేతనండు ప్రయాణికుల సౌకర్యమునకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయవలయునని కోరగా సాఫ్ట్ మెనంత త్వరలో అప్లై ర్యాలు చేతుమని రైల్వే అధికారులు చెప్పిరి. అక్టోబరు 1 లేదీమొదలు మొదటి 800 మైళ్లకు 1, 2 తరగతులకెల్లు తగ్గింపబడునని ప్రకటించబడినది. 1908 లో ప్రారంభింపబడిన ఇటాల్స్- నాగపూర్ రైల్వేమీద పెంబెరునుండి రాకపోకలు జరుగవచ్చునని రైల్వే ఏజంట్లుగా చెప్పిరి. ఇది డిల్లీకి, మధ్యవరగజాలకు చాలా దగ్గరలోవు. ఇకనుండి ప్రయాణికులు బూచి వాలిమిడుగా ఢిల్లీకి పోవనక్కరలేదు. క్రొత్తబండ్లు చేయవలయునని కొందరు కోరుచున్నారు గాని క్రొత్తబండ్లు వేయుట యిప్పుడు సాధ్యముకాదు. క్రొత్తబండ్లు బొంబాయి- నాగపూరు, బొంబాయి- కలకత్తా, బొంబాయి చెన్నై పురి మధ్య అవసరమైన స్టేషన్లు లయ నని బోర్డువారి యుత్తరువు అని ఏజంట్లుగా చెప్పిరి.

జేం డీన పన్నాకోట సుల్తానులమగ్గు రాకపోకలు జరుగుచున్నవి. వర్షాకాలమునందు పోవుటకు టిక్కెట్లు ఇయ్యబడుచున్నవి. ఇచటి గండిపోతు ఇప్పుడైదు అడుగులుమాత్రమే కాని అసలువరకు పడినగండి 2కి అడుగుల లోతున్నదని డిరాదీన పన్నునుండి డి. టి. ఎస్. గారు తలచినచిన్నారు. (ఆ. ప్రె.)

పర్షియా, ఇరాక్ దేశములను చూచుటకు వెళ్లిన పెంజీహాకరుగారు వారిమిత్రులు క్రిందటివారము కరాచీకి తిరిగివచ్చిరి. అహ్మద్ షాహ్ డెల్ ప్రతినిధి హైదరాబాద్ లో నొకరైన గ్రంథకర్త పత్రికావిలేఖరి జి. కె. నారిమన్ గారిని దర్శించెను. తమపర్షియా యాత్రోద్దేశ్యములు సగలమైన వనియు ఆదేశమున యాత్రచేయుట సాధ్యమనియు, అచ్చటి సంపూర్ణ మత సామ్యతం త్రవ్వమున్నదనియు అచటి జ్యూరాస్ట్రీయులు మహమ్మదీయులతో సమానమైన హక్కుల ననుభవించుచున్నారనియు, పర్షియా ప్రజాసభలో సభ్యులుగనున్న ఆర్బిసామగారు, మారుక్ గారు, యిరాక్ మహమ్మదీయులయొక్కయు, జ్యూరాస్ట్రీయులయొక్కయు, మొరల సమముగా నాలకింతురనియు, పర్షియామహమ్మదీయులు ప్రపంచములో నందరికన్న తెలివితేలివారనియు, ఫార్సీ దేశ స్థులలో వికమత్యముగా నుండురనియు, ఆదేశము కాంతి కరమందుననియు, విద్యాభివృద్ధి నభిలషించుచుండుననియు, మాధులకి శోషించుచుండెననియు, పర్షియాస్త్రీలు స్వేచ్ఛగా నుండ గోరుచున్నారనియు, కొలదిసంవత్సరములలో వారు తమ సోదరదేశములైన బర్మిషియాతో తులనానుభవనియు చెప్పిరి.

(ఆమెరికా) "అధికసలహాసభ్యుడైన మిల్టన్ గారు మంత్రిగానున్న సిఫేగారితో కలిసిపనిచేయుటచే ప్రకృతాన్న త్యమునకు కారణమని తెల్పిరి. తాము 8 నెలలు 2400 మెళ్లు మోటారుపై ప్రయాణముచేసిన అనుభవమునుబట్టి మోటారు గుట్టములు పోవుటకు తగు రోడ్లు పర్షియాలో నవసరమని చెప్పిరి. కాస్మిక్ నుంచి, యిక్ నెయిర్ పోక్తు రైలుపోవుకడల వర్తకవ్యాపారము లభివృద్ధియగునని నూచించిరి. సారవంతముగ ప్రదేశము ఉత్తరమున నున్నది. అందు కొంత రుప్యది. ఆదేశపు అధికవిషయములలో యింగ్లీషుకన్న ఆమెరికావారు భాగస్వాములుగానుండుట మంచిది. అనారోగ్యము దేశమంతట నిండియున్నది. పర్షియానుండి జ్యూరాస్ట్రీయులు యిండియాకువచ్చుటయందు తృప్తిపాము తగ్గయత్నములు చేయుటకు ఆదేశములను ప్రార్థించుచున్నాము. ఈరానుల శరీర దార్ధ్యమునకు, బొంబాయినుండి వచ్చిన సుఖకోగములు క్షయ (గ్రంథి) చాలా ఉపద్రవకరముగా నున్నది. వేజడ్ డాక్టరు షేఫర్డ్ గారు చెప్పినది నిజము. పెటెస్టియల్ ఆర్బిసామగారుచేయుటకు ఆప్రభుత్వము చేసినసాయము పూర్వలగుగౌరవించువారికందరికి సంతోషకరము. పర్షియాసామ్రాజ్యవైభవమును (క్రిస్తుశకమునకు పూర్వము 5వ శతాబ్దము) యీ ఆర్బి చాటుచున్నది. వీనిని పునరుద్ధరించుట మహానందము కలుగజేసినదని నారిమన్ గారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత సంస్కరణములు

సామవారము విచారణ

యన్. కే. కేల్కారుగారి సాక్ష్యము

(అ. పై. స్వేషము నర్పింపు.)

సంస్కరణముల విచారణసంఘమునారు నేడు మాడు గంటలసేపు విచారించి మధ్యరాష్ట్రములలో నిదివరకు మంత్రిగ నుండిన యన్. కే. కేల్కారుగారి విచారణ ముగించిరి.

జాతిప్రాతినిధ్యము

సర్ జేజుబాదూరు సప్రసాదగారు ఇంకను ప్రశ్నలను వేయుచు సాక్షి జాతిప్రాతినిధ్యమును గూర్చి చెప్పిన యభిప్రాయములు ఆయనవ్యక్తభిప్రాయములా లేక మధ్యరాష్ట్రముల లోని హిందూజాతియంతటి యభిప్రాయములా యని ఆయన అడగెను. సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆవి తన వ్యక్తభిప్రాయ ములనియు, గతమాడు వత్సరములలోను ఆమభివ్యవహార గడించినవనియు చెప్పెను. మధ్యరాష్ట్రములలోని హిందువులు ఆయన యభిప్రాయమును ధర్మముగ పరిగణించెదరనియు, ఆచరణయోగ్యముగ రాజకీయధర్మముగ నిష్పక్షపాతముగ ఒత్తిడి చేయగలదందుగని కూడ ఆయన జెప్పెను.

డాక్టరు సప్రసాద:- మీ రీవిషయమై యీ అభిప్రాయ మును చెప్పినపుడు మీదృష్టిలో మధ్యరాష్ట్రములు మాత్ర ముండెనా లేక సంతరాష్ట్రములు, పంజాబు, బెంగాలు మున్నగు రాష్ట్రములు ఈ సమస్య యొక్కవ తీవ్రముగ నున్నచోట్లను గూర్చి గూడ ఆలోచించితిరా?

కేల్కారుగారు:- ఈ సన్నిరాష్ట్రముల విషయమై నేను ఆలోచించితిని. కాని ఒక రాష్ట్రమును జూచి యితర రాష్ట్రములు నేర్పూరింపబడుచున్న గావునను అట్టిదాని వాపకప్రము గావునను జాతిప్రాతినిధ్య ముపలే యొత్తివేయ గోరుచున్నాను.

డాక్టరు సప్రసాద:- మీ అభిప్రాయము లొక్క మధ్య రాష్ట్రములకేనా యితర రాష్ట్రములపై గూడ ఒత్తిడి చేయరా?

కేల్కారుగారు:- నా అభిప్రాయము ల నిర్బంధపెట్టి అంగీకరించుటకు జేయుకొని నాకున్న దేమా తెలియుదు.

సర్. మహమ్మదు షాఫీ:- ఒకచో నిర్బంధపెట్టగల రనుకొనుడు.

కేల్కారుగారు:- మధ్య రాష్ట్రములలో మహమ్మదీ యలమనును నొవ్వకుండమాత్రము నిర్బంధపెట్టవలయును.

డాక్టరు సప్రసాద:- రాజకీయాభివృద్ధి గలుగవలెనన్న హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి మూలాధారమని మీ రంగీకరించె దు. ఐతే ఆమైత్రి ప్రత్యేకనియోజనగ నుండిననే అభివృద్ధి యగునని మహమ్మదీయులు దలంచునెడల?

కేల్కారుగారు:- రెంటిలోను నామార్గమే ఉత్తమ మని నానమ్మకము. (నవ్వు)

డాక్టరు సప్రసాద:- ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమే మైత్రి చేపూరుటకు మార్గమని మహమ్మదీయులు దలంచునెడల?

కేల్కారుగారు:- అట్లందురని నేను దలంపను. ఆవరి పక్షమున నాకన్న సమర్థులగువారు చేయునూచనలన చాల ఉపద్రవకరములగు కష్టములు గల్గునని నానమ్మకము. ఒకచో నా అభిప్రాయములకు భిన్నముగ నిర్ణయించినను నేను యెదురు దిగుననదేమియు లేననిగూడ జెప్పెదను. (నవ్వు)

సర్ మహమ్మదు షాఫీ:- ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అన్ని మతములవారికిని గలసి నియోజక మునుండునెడల ఉభయజా తులకును అప్పుడప్పుడు కలహములు గల్గుచుండవా?

కేల్కారుగారు:- ఈ వాదమును నేను చాల కాలము క్రింద నుండియు వినుచుంటిని. కాని యిప్పుడున్న పరిస్థితు లెన్నటికి బోవును? భారత ప్రభుత్వశాసన నిబంధనలు జాతి ప్రాతినిధ్యము నెక్కువ జేయుటకు ప్రోత్సహము జేయును. ఈ స్థితి స్థానిక సంఘములకు గూడ వ్యాపించుచున్నది.

శాసనసభ్యుల గుణవిశేషములు

డాక్టరు సప్రసాదగారు అంతట శాసనసభ్యుల కుండమలిన గుణవిశేష పరిమితినిగూర్చి ప్రశ్నించిరి. విద్యావంతులును, పరిపాలనానుభవమును గలవారు శాసనసభ్యులుగ నుండ వలెనని ఆయన శివవారమునాడు చెప్పిన యభిప్రాయముల దెల్పుచు అట్టిపరిస్థితులలో కఠినతయజనాధిపత్యమును సృష్టించుట గాదా యని సప్రసాదగారికిరి.

కేల్కారుగారు:- ఈ ఆశ్చర్యము నేను నావిజ్ఞప్తి యందు ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. నేనటుల వ్రాసినపుడు బ్యాంక్ నిర్వహించుచున్న ప్రభుత్వసభ్యుల ఉపన్యాసములను మనసునం దిటుకొని వ్రాసియుంటిని.

డాక్టరు సప్రసాద:- రాజ్యాంగాధికారము విద్యావంతులగు వారికి సంపన్న నెడల ఆవిద్యావంతు లగువారియెడల ధర్మమును నిర్వహించుటలో స్వార్థమును జూచుకొనక దేశభక్తితో వర్తించెదరని ప్రజలకు సమర్థ ముండునా?

కేల్కారుగారు:- వారు స్వార్థపరులే యైనయెడల విద్యావంతులు గాజాలరు.

ఇంకను కేల్కారుగారు మాట్లాడుచు ఎన్నివిధముల చూచినను ద్వంద్వప్రభుత్వము అపజయము గాంచెననియు దానికి కారణము ప్రభుత్వ విధానమందలి లోప మేయనియు జెప్పెను.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వజయమునకు

అసహాయోద్యమము కారణమా?

ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన ప్రారంభమునుండియు అసహాయోద్యమ ప్రచార ముండుటచేత నది యపజయము గాంచెనా యనియు దానిని సరిగా పరీక్షించి చూచిన మాట నిజమేనా యనియు డాక్టరు సప్రసాదగారికిరి:-

కేల్కారుగారు:- దానిని ఎంత బాగుగా పరీక్షించినను అపజయమే గాంచును. నేను వైద్యుడనే యైనయెడల ద్వంద్వ ప్రభుత్వము కుదురనితోక మని నిదానము చెనెదను. (నవ్వు) దానిని సంస్కరించుటకు అంతరింపజేయుట ఒక్కటియే మార్గము. ద్వంద్వప్రభుత్వస్థానే సంపూర్ణ బ్యాగ్మతాయిత ప్రభుత్వ మును ప్రవేశపెట్ట గోరెదను. అప్పుడు ప్రభుత్వాయిత ప్రజా యిత్ర కాఖిలను భేదము లేకుండ జేయవలెను. ఇట్టిది యిప్పటి భారత ప్రభుత్వశాసనముక్రింద గానేరదు. దానిని పూర్తిగ సంస్కరింపవలయును.

డాక్టరు సప్రసాద:- ఈ శాసన విప్పుడున్నటులే యుంచి మార్పుచేకుండనే నుసంబద్ధముగ నుండునట్లు చట్టములను నిబంధ నలను జేయ సాధ్యమైనయెడల మీకు తృప్తికరముగ నుండునా?

కేల్కారుగారు:- ఉండదు. ఏలన న గా మీరు పాలకునందున్న లోపములను తొలగింపవచ్చునుగాని అందు లోనున్న లోపములను మాత్రము తొలగింపజాలరు. ఇప్పుడు అధికారమంతయు భారతమంత్రి చేతులలోనే యున్నది. భార తశాసనమునందు 19-ఎ సెక్షను ప్రకారము భారత మంత్రి తన తనిఖీఅధికారమును శాసన ప్రయోజనము లాచరణలో బెట్టు సంకెరత కుపయోగించుకొన వచ్చునని గలదు. ఆ ప్రయోజనము భారతమంత్రి అధికారమును తగ్గకుండ నుంచుకొనుటయే.

డాక్టరు సప్రసాద:- భారతమంత్రి ఒకచో 19-ఎ సెక్షను క్రిందతనయధికారమును నిర్వహించుకొనగోరినను ప్రస్తుతపాలనా విధానము ప్రకారము అట్లు జేసికొన జాలడనే మాహింప వచ్చునా?

కేల్కారుగారు:- అంతే. ఒకచో 19-ఎ సెక్షనుక్రింద యేమైన మార్పుజరుగవలెనును 181 సెక్షను అట్టిమాట్లు జరుగ కుండ దిండించేయు చున్నది.

డాక్టరు సప్రసాద:- కావున సర్. మాల్కం టెయిలీ గారు భారత శాసన సభలో 19-ఎ సెక్షను యొక్క అర్థముచెప్పిరి. సరియగునా?

కేల్కారుగారు:- అవును. ఆయన జెప్పిన న్యాయా ర్థములో నేనేకీర్ణించెదను. మధ్యరాష్ట్రములకు బ్యాగ్మతాయిత ప్రభుత్వ మొనర్పడటం పరిపాలనా పాపర్యముగలవారు గ.రు. న్యాయశాఖనుగూడ ప్రజాయిత్రులజేసిన గాని సురక్షితభావము గలుగజాలదు.

డాక్టరు సప్రసాద:- న్యాయక్రమముల రక్షించుటను గూర్చి విచారించుటకు పాధారణముగా రాజకీయవేత్తలు యేల జనుచు వెళుదు?

కేల్కారుగారు:- అభివృద్ధి నాలంకరపరచుటకు సృష్టించెడిన వారముగాని యిదిమరేమియును గాదు.

న్యాయక్రమభంగము: నాగపుర నత్యాగ్రహము

డాక్టరు సప్రసాద:- న్యాయక్రమములకు సంబంధించిన వ్యవహారములలో అధికార ప్రాతినిధ్యమేమైన శాసనసభ యందు మీకు గలిగెనా?

కేల్కారుగారు:- నాగపూరు సత్యాగ్రహము వచ్చె ను. ఆ వ్యవహారములో శాంతిభంగమేమియు నుండదని అండర కును రోయును కాని ప్రభుత్వమువారు, పతాకము నూరేగిం పరాదని 144 సెక్షనుక్రింద నుత్తరువు జేసిరి. ఆ ఉత్తరువును నిషేధించినపుడు ప్రజలు నిర్బంధింపబడిరి. కాని అందుచేత మే

జన్మీలు ఉత్తరువు నుల్లంఘించుట యేమియు నాగలేదు. శాంతికి భంగముగలుగునని శాసనసభలోని ప్రభుత్వసభ్యులు రూపు జేయలేకపోయిరి. మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు తప్పెనను ఒప్పైవను నాకు ఒలపరుప గోరిరి.

మంత్రిుల నితి

డాక్టరు సప్రసాద:- మీరు పంపినవిడ్మిస్ట్రేట్ మంత్రిుల నితి అవమానకరమును క్రోధాకరము నని జెప్పిరి. క్రోధాకర మెట్లో నాకు తెలియును గాని అవమాన కరమెట్లో నాకు తెలి పెదరా?

కేల్కారుగారు:- సలహా కనెనై నయిచ్చినయెడల యే వగింపను. సలహా యిచ్చినను యేవో ఉత్తరువు జేసినపుడు క్రిందియు దోగ్గి నా నిర్ణయమును తలక్రిందు జేసినయెడల అవమానము బొం దినట్లే తలంచెదను.

డాక్టరు సప్రసాద:- అట్లయినయెడల ఆత్మగౌరవముగల మంత్రియైనపుడు రాజీనామా చేసి యిచ్చి యుండలేదు.

కేల్కారుగారు:- ఒక సారి యిచ్చియుంటిని. కాని శాసనసభలోని అసభికార సభ్యులును యింక బును నన్ను పక్షం రించు కొనుచుని బలవంతపెట్టిరి. గౌరవముగ నున్నపుడు శాఖాధికారులు వాతో సుప్రతింప జేసెను. కాట్లకు లభి ప్రాయములు మాత్రము గవర్నరుగారు కనుగొనుచుండిరి. దాని పై నేను వ్రాత పూర్వముగ నాజ్ఞాపన వ్రాసితిని. గౌరవ విరుద్ధముల విషయము ఆయనకు సంబంధించినది గాదని గూడ ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను.

కేల్కారుగారు తమ యభిప్రాయములను తాళే బాధర చుకొనుచు రాష్ట్రీయ అఖిలభారతకేవలము శాసనములగావించి ప్రతిసంవత్సరమును యెట్టివివత్తులు రాకుండ వారిజేసుచును గాపాడవలెనని జెప్పి రెండుసార్లుగలకు భేదమేమియు నుండు గూడదని తన వ్యక్తభిప్రాయమును చెప్పెను.

సాక్షి డాక్టరు సప్రసాదగారుకుటుంబ వివిధ వివరాల నమలో అన్ని గాఖిలంకును బ్యాగ్మత ప్రవేశకెట్టవలెనని చెప్పి చట్టమును సవరణజేయకుండ యిది జరుగజాలదను యభిప్రాయ మును చెప్పిరి.

సర్ ఆర్థర్ ప్రాం:- కేల్కారుగారు చెప్పిన వివిధ కే షముల ప్రకారము జూచినయెడల ప్రస్తుతము శాసనసభలో యెంతమంది అసన్లు లగుదురు!

కేల్కారుగారు:- చాలకొద్దిమంది మాత్రమే.

క్రింది యువ్యోగులు స్వల్పవిషయములలో జోక్యము గలుగజేసికొనునెడల మంత్రిులు స్వల్పవిషయములలో జోక్య ము కలుగజేసికొనుట వాంఛిష్టము చేపొనర్చునని సర్ ఆర్థరు సూచించెను.

సాక్షి:- నేను వారికడ్డమువచ్చు చుంటినని వారను కొనిరి. వారు నాకడ్డము నెప్పుడుండిరినీ నే ననుకొంటిని.

సర్ ఆర్థరు:- ఒక చెప్ప వ్యాపారము కంపెనీలో అధికారి స్వల్పవిషయములలో సహాయులతో జోక్యము గలుగ జేసికొనునెడల పనిజరుగుట సాధ్యము గానేరదు.

సాక్షి:- అట్లుగాదు.

సర్ ఆర్థరు:- అట్టిదానిని ప్రాప్తికొందురప్పుడే పై ఆ ప్టిర్లు నచ్చును.

సర్ శివస్వామి:- వారు మీ జగ్గకటవచ్చినది నిబంధనల ప్రకారమే గదా?

సాక్షి:- అవును.

సర్ ఆర్థరు:- మంత్రి ఒక ఉత్తరువు జేసినపుడు దానికి ప్రాతినిధ్య ముండరాదనియేనా మీరనుకొనుచు, అపుడు నిరం కుతప్రభుత్వమును.

ఉ:- అట్లుగాజాలదు. మంత్రి కాఖాదకారుల సలహా ముచ్చుకొనియే తుదకు భేదాభిప్రాయమైనపుడు ఒక్కటే ఉత్త రువుజేయును.

సర్ ఆర్థరు:- గవర్నరుగారికి విజ్ఞాపకార ముంక వచ్చునా?

సాక్షి:- ఉండవచ్చును గాని యేవో ప్రత్యేకావసర మున్నపుడే ఆ అధికారము నుపయోగింపవలెను.

సర్. శివస్వామి అయ్యరు

కేల్కారుగారు శాసనసభ్యుడు పట్టభద్రుడు గానలెనని తెల్పిననూచన సంకర్షణముచింతమణిగారు మెట్రిక్యులేషనే ప్యాసెరనియు, ఇంక మంత్రిపనిని ఎక్కుగ నిర్వహించిన యు, కేల్కారుగారి నూచనప్రకారము చింతమణిగారు పై టిక పోలిననదే యనియు, ఆయన పత్రికారంగముల మాత్ర మనియు సర్ శివస్వామిగారు సూచించిరి.

కేల్కారుగారు:- నేను పత్రికారంగములను నిజే ధించుటలేదు. వారికి ప్రపంచ్యవహారములుగలదు.

(నవ్వు)

సర్. శివస్వామి:- అట్లుయే కాస్త్రుగారినిగూడతెట్టి కేపంపవలసినదే.

సాక్షి ప్రత్యుత్తర ఎచ్చుచు శాసనసభయు మంత్రులు న
వరుసగా వచ్చిరి. అందులకు అనుభవముగల్గి తమకార్యముల గ

సాక్షి అవునని అంగీకరించెను. ఇప్పుడున్న ఆచారము
ను దానికిని భేదమేమియని నర్ హాని నూస్రీలు స్మిత
రడిగిరి.

ఉ:—విలసనగా మీరు ప్రభుత్వమును రెండుగ విభజించెదరు. ప్రభుత్వ మొక్కటిగనే యుండవలెను. భిన్నముగ యుండరాదు. సంయుక్త బాధ్యతగూడ నుండవలెను.

అమ్మకాంబనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ ఆగస్టునెల 12-వ తేది

మంగళవారము

నాగపురపు సత్యాగ్రహము : శాంతి భంగము

నాగపురపు సత్యాగ్రహము జగత్ప్రసిద్ధమయినది. జాలయంతాక గౌరవరక్షణముకొరకు భారతీయులన్నిభాగాములనుండియు వెడలి సత్యాగ్రహమునకు గడంగిరి. సత్యాగ్రహమున కవసర మేల గలిగెను? జాతీయంతాకములతో యూరేగింపు వెడలిన శాంతికి భంగము కలుగునను విషయో, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడ్లు 144 శ్లోకు ప్రయోగింపబడినను, ఊరేగింపు నిషేధింపబడినను, జాతీయంతాకము శాంతిచేయవచ్చును. కర్ణులను జాత్యైక్యతయు పతాకమునందు చిత్రింపబడినవి. ప్రపంచములో నెక్కడిను, నిట్టి సత్యగుణోపేతమగు జాతీయచేయము గనుపింపదు. ఇట్టి పతాకమును గౌరవించుట హిందూదేశమునకేగాక, ప్రపంచశాంతిని గరెడి ఎల్ల దేశములకును ధర్మమగుచున్నది. ఆసితిలో నాగపురమునందు ప్రజలు మేజస్ట్రేట్లుగారి ఉత్తరువు నుల్లంఘించుట వింతగాదు. ఏదేశమునందయినను, పతాకమునకు గౌరవభంగ మేర్పడినపుడు, ప్రజలు సహించి యూరకుండుజాలరు. ఇతర దేశములలో దార్జిన్యపదతులను సహజముగ నవలంబించెదరు. హిందూదేశ మటుల గాక అహింసామార్గమును చేపట్టి, అమృతవిజయము బహుసెను. ఆత్మబల ప్రభావమును పరిస్ఫుటము గావించెను. స్వరాజ్యముపట్ల, దేశమునకుగల గాఢాభిమానము నాగపురమునందు వెల్లడియయ్యెను.

ప్రభుత్వమువారి నిషేధాజ్ఞనిరాధారమని, సత్యాగ్రహసంబంధము లొకమునకు విదితముజెసెను. శాంతి కేములను భంగము కలుగదయ్యెను. ఈవిషయమే కేల్కారు మంత్రిగారు సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారి ఎదుట ఏమనిజెప్పిరో, ఇంచుక గమనింపవచ్చును. సర స ప్రూ గారికి బదులు జెప్పారు, పతాక పు యూ రే గిం పు వలన శాంతికి భంగముకలుగదని ఎల రకును చెలిసిన విషయమేసని కేల్కారుగారు స్పష్టపరచిరి. అటులయినను, ప్రభుత్వమువారు నిషేధాజ్ఞను బ్రతుకించి, సత్యాగ్రహాలను నిర్బంధించిరి. శాసనసభలో నిర్బంధవిధానమును సమర్థించుటకు అధికారవర్గము వారు తింటాలుపడిరి. కాని శాంతికి భంగము కలుగదని వారు దుజ్జనుచేయలేకబోయిరి, కేల్కారుగారి తీర్పు, ప్రభుత్వ సభ్యులయిన కేల్కారుగారిటుల బలకుచుండు, అధికారుల యసమర్థత వెల్లడియగుటలేదా? ఇంకను సందేహమున కవకాశ మేటులుండును? మేజస్ట్రేట్లుగారి యుత్తరువు బహుయినను, తప్పయినను, యోచింపక ప్రభుత్వము వారు సమర్థింపదలచిరిని, కేల్కారుగారు వెల్లడిజేసెను. లా, ఆర్డరుల రక్షణదియేనా మార్గము?

ప్రజాక్షేమమును విడినాడి, క్రింది యధికారులకు చేయుతమెనగుటచే, పరిపాలనా సామర్థ్యమున కెట్టి యన్యము వాటిల్లునో జెప్పనక్కరలేదు.

లా, ఆర్డరులను రక్షించుటకు ముఖ్యమార్గము ప్రజాభిమతమును గౌరవించుటయే. ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించి, వారిపై నిర్బంధ పరంపరలను ప్రయోగించుటచే లాఆర్డరులు సురక్షితముగ నుండునను సిద్ధాంతమునకు నాగరిక దేశములలో ప్రచార ముండజాలదు. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాది యగు రీడింగుప్రభువుగారు సయితము, లా ఆర్డరులకు విపరీతార్థము గల్పించుట ఎంత విచిత్రమో యూహింపవచ్చును. లా ఆర్డరులు స్వాతంత్ర్య నిర్బంధమునకు పర్యాయపదము లగుచున్నవి. కేల్కారుగారు జెప్పినసంగతుల జూచిన, అధికారవర్గము లాఆర్డరులను నిర్వహింపజాలదనియు, అనవసరముగ భీతిజెంది ప్రజాభిమతమును భంగపఱచుననియు గోచరించును. లా ఆర్డరుశాఖను వెంటనే ప్రజాయత్తము జేయనియెడల, దేశమునందు జరిగిన అశాంతి తగ్గనేరదు. అధికారప్రతిష్ఠను కాపాడుటయే, ప్రభుత్వధర్మమని ఎంచుచో, స్వపరిపాలన మంతర్వరలో చేజిక్కిన సంత శ్రేయస్కరము. కేల్కారుగారు ప్రభుత్వసభ్యులై యుండినపుడు, ఇంతటి యన్యాయము జరుగుచుండ, వారేలచూచి యూరకుండువలయును? తమ యసమర్థత నేల జూపి యుండలేదు? ఇట్టిప్రశ్నలు స్ఫురింపక మానవు.

లా ఆర్డరుల విషయమున, మంత్రియభిప్రాయము నెఱవేరుట దుర్లభము. స్థానిక స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన విషయములలోనే, హాం మెంబరుగారు కేల్కారుగారితో జెప్పకుండ, ప్రాసిక్యూషనుల కుత్తరువుజేసిరి. ఇక నాగపురపు సత్యాగ్రహవిషయమున వీరి యభిప్రాయమును పాటించెదరా? పాఠము, కేల్కారు చిట్టచీవినగార్లు, ప్రభుత్వమునందు భేదాభిప్రాయములు తేవని జూపుటకు పైకి ఏమియు జెప్పకుండిరి. ప్రభుత్వముతోకాటు వోటు జేయుచుండిరి. కాని, కేల్కారుగారు సయితము తమ సహనము నెకమారు విడనాడవలసి వచ్చెను. వీరు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. కాని ఇతరుల ప్రోద్బలముచే మరల రాజీనామా నుపసంహరించుకొనిరట. “నాగపూరు సత్యాగ్రహందోళన సందర్భమున, మంత్రియందు విశ్వాసము జూపిన, పరిస్థితు లంతటి ప్రమయ్యెడివి గా” వని కేల్కారుగారి యుద్దేశ్యము. నాగపుర సత్యాగ్రహమునకు సంబంధించిన నిజసందర్భములను ప్రపంచ మిపుడు చక్కగ గ్రహింపగలుగును. ప్రజలు గావించిన దురంతము లెవ్వియు లేవనియు, అధికారులు అకారణ చర్యలకు గడంగి గండ్రగోళము దెచ్చిపెట్టిరనియు, శాధ్యతగలవారే దెలుపుట సంభవించెను. నిజము నిలుకడమిదా దెలియకపోదు. కేల్కారుగారి సాత్వ్యమువలన, నాగపుర సత్యాగ్రహ విషయము మరల ధృవపడుట సంతోషదాయకము.

“జస్తిసు” యుద్యమము

జస్తిసు యుద్యమము భగ్నమగుచున్నదని, “జస్తిసు” పత్రికా సంపాదకులగు కే. వి. మీనను గారు మొన్నటిదినము మిగుల విచారపడిరి. కాని, సర్ పాత్రోగారులు విచారము నూపక, ప్రత్యేక సాంఘికశాసనము తగ్గి రాజీయ సూత్రములు పైకి

వచ్చుచున్నందులకు, సంతసము గనుపించిరి. జాతీయభేదము ననుసరించిగాక, యుక్తాయుక్త విచక్షణ గనుబడిచి శాసనసభ్యులు సమ్మతుల నిచ్చుచున్నందులకు, పాత్రోగారు చాల ముదమందుచున్నారు. మీనను, పాత్రోగార్లు యభిప్రాయములలో, కడపటియభిప్రాయమే శ్రేష్ఠమని జెప్పవచ్చును. జస్తిసు యుద్యమ మేకారణముచే నుద్బవించినను, ఇంకను ప్రాతదారులందే దానిని నడిపింప వలయుననుట, అసంబద్ధము. అటులగోచినను, సాధ్యపడదు. ద్వేషభావమువలన, ఏయుద్యమమును వృద్ధిజెందనేరదు. ప్రస్తుత సమయమున, దేశము సాంఘికైకమత్యమును గోరుచున్నది. అట్టిస్థితిలో ఐకమత్య ప్రవర్తనమున కెల్లరును కృషిసలుపుట ముఖ్యము. ఉత్తర హిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమును కుదుర్చుట కెటుల ప్రయత్నిము జరుగుచున్నదో, దీక్షిణ హిందూదేశమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మజేతరసఖ్యమును బలపరుచుట కెటులనే దృఢ ప్రయత్నిములు జరుగవలయును. జస్తిసువిధానము పట్ల, బ్రాహ్మజేతరులలోనే ప్రబలవిముఖత గలిగినది. ఇందుకు కారణము, ఉద్యమపదతులందే గనుపించును. జస్తిసుపక్షమునకు జడిసి, వెనుక వారి యిష్టము చొప్పున అధికారవర్గము నడిచెనని మీననుగా రూహించుట, కేవల దుర్భ్రమ తప్ప వేరుగాదు. స్వరాజ్యవిధానముపట్ల ప్రాతకూల్యము గనుబడిచి, అధికారులకు ప్రోద్బలము గలుగజేయుచుండువరకు, జస్తిసుపక్షమును వారు పొగడసాగిరి. ఆపక్షముతో యక్కరదీరగనే, విడనాడియుండిరి. ఈసంగతిని జస్తిసు ప్రముఖులు గ్రహించుట ముఖ్యము. సాంఘికవిభేదము లెన్నియున్నను, స్వాతంత్ర్యసంపాదనము విషయమై ఎల్ల రేఖీభవించి పనిజేయవలసిన యవసర మంతేని గలదు. జస్తిసువిధానము పూర్తిగా మార్పుజెందవలెను. ప్రాత మార్గమును విడువవలెను. సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తికి, తోడ్పడవలెను. లేనియెడల, నినుమంతయు ప్రయోజన ముండదు.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము

మిగిలినసమస్యల నావలనుంచి హిందూమహమ్మదీయసఖ్యమునుముఖ్యముగ వెంపొందించుటకు అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి రాక యుపసంఘమును నియమించిరి. దీనియందు గాంధీ, మహమ్మదాలీ, మాళవ్యా, భగవాదాసు, కిష్టూగార్లు సభ్యులుగ వియుక్తులయిరి. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమును బలపరుచుటకు వీరికన్నను నెక్కుడు కమర్సులగు నాడుకులు లభింపదు. జాత్యైక్యమే స్వరాజ్య మనుసంగతి నిశ్చయము. భారతీయులొండాదులతో పోరాడుచు ప్రొద్దుబుచ్చుచుండ, అధికారవర్గమునకు మరింత బలము గలుగును. స్వరాజ్య మింకను దూరము జనును. ముఖ్యవిషయమును మూలద్రోసి, ప్రజలు కలహములతో కాలముగడుపుటచే, ప్రధాననాయకు లివిషయమై తమకక్షిని భారబోధువలసి వచ్చినది. ఇది మిగుల శోచనీయము. జాత్యైక్యము సురక్షితముగ నుండుచో శాసనోల్లంఘనాది విధానమున వలంబించుట సులభ సాధ్యమయ్యెడిది. అట్టి యవకాశమును ప్రజలు పోగొట్టుకొనుటచే, వ్యవహారము మొదటికి వచ్చినది. ఇకనయిన గాంధీ ప్రభుత్వలక్ష్యములకు లోడ్పడి, జాత్యైక్య

ఎం గు యిం డి యా వ త్రి క

(7-8-1924)

మ హాత్మ ని వ్యాస ము లు

ఖద్దరు విడుదల - హుల్లీ, కాంగ్రెసు సంఘము

ఖద్దరు నిర్మాణము

“ఖద్దరు నిర్మాణ మధికముగ నున్నది. విడుదల తక్కువగా నున్నది. అమృతమున కేర్పాటు చేయవలెను. బొంబాయి నగరమువంటి నగరము లీవిషయమున పూనుకొనవలెను.” అని మీరు వ్రాసితిరి. అమృతమునకు తగిన ఏర్పాటు లేనిచో నిర్మాణము సారవాల కాదా? ఇప్పుడుమాడ మిల్లుబట్టల కంటే ఖద్దరుబట్టలు ప్రియముగానే యున్నవి. ప్రియముగా నున్నను హెచ్చుకాలము మన్ననని చెప్ప వీలులేదు. గాన నిపుడు ధనవంతులను ఖద్దరు వ్రతమును బూనినవారును మాత్రమే ఖద్దరు బట్టలను కట్టగలరుగాని సామాన్య లాభులను ఈ అనవసరవ్యయమును భరింపజాలరు. మీరు ధనవంతుల పద్ధతిని నూచించిరి. నిర్మాణభంగి సరిలేకున్న ధనవంతులము వలన ప్రయోజన మేమియును కలుగదు. ప్రతిగ్రామమునను ప్రతియింటను నూలువనకవలెనని మీరు నూచించితిరి. ఇప్పుడీ రీతిగా పని జరుగుచున్నదా? ఎన్నిగ్రామములలో బాగుగా పని జరుగుచున్నది? ఒకరాష్ట్రమునుండి యింకొక రాష్ట్రము వారు ఖద్దరుబట్టలను కొనరాదని మీరు వ్రాసితిరి. అట్లులేన ఖద్దరుబట్టలను పట్టణములలో నిలువచేయుటగూడ సరిగాదు. ధర హెచ్చుగానుండుటచే ఆర్థికముగ నది లాభకరము కాదు. అభిమానముచేత కొనునట్టి పద్ధతి ఎల్లప్పుడును లాభకరము కాదు.” అని వివేకియగు నొకమిత్రుడు నాకు వ్రాసెను.

“ఖద్దరు పైకి ప్రియముగా కనబడును. ధరలను కొలత లనుబట్టి ఖద్దరుబట్టలను మిల్లుబట్టలు మన్ననవానితో పోల్చు గూడదు. ప్రజలభావము మారినచో ఖద్దరు ప్రియముని తోచనే తోచదు. ఖద్దరును కట్టువారు అనవసరమునకు కట్టెదరేగాని షోకుకు ఎవ్వరునుకట్టరు. ఖద్దరు మన్నుటనుగూర్చిగూడ భిన్నా భి ప్రాయములు కలవు. దాని కనుభవ మే కారణము. నూలువనకరముగావడకు బడసంతకాలము భిన్నాను భేదములులేవు. నాలుగేండ్లు అడపాతడపా నూలువడికినంత మాత్రమున ఒకమాదిరిని స్థిరపరుపవీలులేదు. చిన్నపరిశ్రమ లన్నియును ప్రారంభమున కష్టములకు పాలుగారవచ్చును. ప్ర పంచమున అభిమానము ముఖ్యవిషయముగాన దానినిత్రోసిపు చ్చవీలులేదు. వంటపూటంటుండి భోజనములను తెప్పించుకొను టకంటే యింట వంటచేసినానిననే వ్యయ మధికముగను గాని అందరును వంటమానినేయుచున్నారా? లేదు. అందుల కభిమాన మే కారణము. ఈసంగతి పసిపిల్లలుగూడ చెప్పగలరు. అందు వలన ఖద్దరును కాపాడుటకు ధనవంతుల మనవసరము. దొరతన మువారు సహాయముచేయరు గాన దేశభక్తి కల ప్రజలే సహాయ ముచేయవలెనని ఆచార్యరాయగారు చెప్పిన దెంతయు సమంజ సముగా నున్నది. జనసామాన్యమునకు సహాయముజేయగోరువారు రాట్టముయొక్క లాభమును బాగుగా గుర్తించి అభిమాన ముతో పనిచేసినచో మనసంకల్ప విూడేరగలరు. శత్రుపంజరము లైయున్న ఓడ్రులయొద్ద నేను కొన్ని రాట్టలులను పడచేసినంత మాత్రమున వారుచూలువడుకరు. గాని వారిమగ్యగూర్పుండి నే నువడుక నారంభించినచో వారు తియ్యనీటికి చేపలవలె ఆకర్షిం పబడుదురు. గొప్పవా రెటులచేసిన నటుల తక్కినవారందరును చేయుదురు గాని గొప్పవారేమియును చేయక ఊరక భోధించి నంతమాత్రమున నెవ్వరును పనిచేయరు. కావుననే రాట్టము తీర్మానము భారతకాంగ్రెసుసభలో నామోదించబడెను. అందు వలన గ్రామములపట్ల బాధ్యతయును నూలువడుకుటకు దాసత్వ యును ప్రబలును. ఖద్దరుగర తగ్గును. ఆ తీర్మానముప్రకారము దేశీయులందరును పనిచేసిన ఖద్దరువిషయమున నిదినరకు కని విని యెరుంగని అద్భుతప్రయోజనము కలుగగలదు.

(మో. క. గాంధీ)

కాంగ్రెసుసంఘముల యిబ్బందులు

“హుల్లీ తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యసంఘమున 11 గురు సభ్యులుండెనువారు. నిబంధనలప్రకారము కనీసము 10 మంది

యైన నుండవలెను. అహమదాబాదులో తీర్మానము ఆమోదింపబడిన వెంటనే 11 గురిలోను 9 మంది రాజీనామాలు నీయవలసి వచ్చెను.

తాలూకా మొత్తము జనసంఖ్య 1,50,000. తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యులసంఖ్య 1000 మంది. 9 వ తేదీని జరిగిన సభకు 24 గురుమాత్రమే వచ్చిరి. ఆసభలో రాజీనామా ఆమోదింపబడెను. తాలూకా సంఘమునకేగాక ధార్వారు మండల సంఘమునకుగూడ సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి యున్నను ఆపనిని ఆత్మల్యసంఖ్యగల తాము చేయగూడదని వారు మిన్నకుండిరి. 1- సర్వసభ్యసభలకు సాధారణముగా 25, 30 మందికంటే రారు. 2- వారు బాధ్యతను వహించువిషయ మింకను లేర లేదు. 3- అహమదాబాదు తీర్మానములప్రకార మెన్నుకొనుట కర్తవ్యమని వారు ముందుకువచ్చుటలేదు. 4- ఎన్నుకొన వలసినచో అనర్హులనే ఎన్నుకొనవలసి యుండును. 5- సర్వ సభ్యసంఘమువారికి గత్యంతర మగపడుటలేదు (న్యాయ స్థానములను విద్యాలయాలను బహిష్కరించుట సాధ్యపడదు. తక్కిన బహిష్కరణములు సాధ్యములగును.) 6- భారతసంఘమువారి రీనిబంధనలను సవరించువరకును యీ తాలూకా సంఘమువారు బాగుగా పనిచేయుట కెట్టి అవకాశమును కన బడుటలేదు. కొంతకాలమువరకును ఎన్నికలను నిలుపుటకే మీరు నిశ్చయించిరిని తోచుచున్నది” అని హుల్లీనుండి యొకరు వ్రాసిరి.

“భారతసంఘ తీర్మానమును మీరు సరిగా బోధపరచు కొనక పోవుటచే యిందులకు కారణము. తొమ్మిండుగురును రాజీనామాలునిచ్చుటసరియే గాని వారాగ్రహమునుచేచి రాజీనామాలునియ్యనిచో అర్హులను ఎన్నికలకు నిలుపుట లో వారు తోచు పడవలసియుండెను. బహిష్కరణములందు వారికి సమృక్తములేనిచో వారే మరల ఎన్నికలకు నిలిచియుత్తులు తమ్యులేమిన్నుకొనునట్లు ప్రోత్సాహ పరుపవలెను. హుల్లీలో కాంగ్రెసుసభ్యుల కభిమాన మున్నచో పనితప్పక జరుగును. భారతసంఘతీర్మానము సలహా మాత్రమే గాని విధిగాదు. వారు తమకష్టమునచ్చినవారి నెన్నుకొన నచ్చును. సరియగుభావముతో ఎన్నికలను జరపిననేగాని మన కుప్రజాపూనమును విడితెముకాదు గాన కాంగ్రెసుక్రీడు కంగీ కరించి నాలుగణాలు చందాచెల్లించిన సభ్యులను రామించి వారి కిష్టమైనవారి నెన్నుకొనున టైర్పాటు చేయవలెను. వారికి బహిష్కరణములపై సమృక్త మున్నను లేకున్నను వారే అర్హులగుప్రతినిధులగుదురు. 100 మందికి బదులుగా ఒకరే 25 రూపాయల నిచ్చినవారు సభ్యులగుదురాయని ఒకరు నాకు వ్రాసిరి. అది వోట్లను కొనుబయ్యెనుగను గాననదిమోసము. ఎవ రివట్టుకు వారు చెరి నాలుగణాల నియ్యవలెను. ఈ సభ్యులు గూడ బహిష్కరణములందు సమృక్తము కలవారినే ఎన్నుకొనినచో వారిసంఖ్య కొద్దిగా నుండినను వారే కార్యనిర్వహణయన కర్తవ్యులగుదురు. ఇంతకంటే మంచిసాధన మింకేదియును లేదు. (మో. క. గాంధీ)

దేశబంధు దాసుగారు

ఆంగ్లదేశ ప్రయాణకారణ మేమి ?

దాసుగారితో సంభాషణ

దేయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రికకు కలకత్తాలోలేఖరి వ్రాసిన లేఖ - “నేనుదేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారిని కలిసికొని ఏకతముగా నుటలాడినతిని: “నేను ఆంగ్లదేశమున కేగెదనుట నిజమే, నేను లండనునగరమున కేగెదను. అందులకు నాఆరోగ్యము కొంతవరకును రాజకీయములు కొంతవరకును కారణములుగాని వానిని వివరింపవీలులేదు. బ్రిటిషు దొరతనమువారిపద్ధతుండి నా కాహ్వేనమురా లేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము నచటి పెద్దయ్యవ్యోగలకు తెలుపదలచితినిగాన ఆలీయరు ప్రభువునున్నగువారిని సంప్రదించెదను. ఆలస్యమువృత్తం విషం ఆను లోకోక్తిని బట్టి నేనిపుడే వెంటనే వెళ్లుటకు నిశ్చయించితిని. శరత్కాలమున పార్లమెంటు ఎన్నికలు జరుగవచ్చును. కాక్కిల పక్షమువారు హెచ్చుమంది ఎన్నుకొనబడినచో ఆంగ్ల భారతదేశములకు సామరస్యము కలుగవచ్చును.

“ప్రస్తుతమున్న సంస్కరణములునిష్ప్రయోజకములు కనుల దుడుదుటకే వీనినిచ్చిరి. వా రిచ్చినయధికారమువలన యిబ్బందిని కలిగించుటకు మాత్రమే భారతీయులకవకాశముకలిగినది గాన నే నాయ వ కా శ ము ను పూర్తిగా నుపయోగించుకొనుచున్నాను. మేము స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నాము. విదేశీయు లెవ్వరును ఎట్టి అధ్యంతరమును చెప్పవీలులేకుండ మాదేశమునకు లాభకరమును ప్రభుత్వవిధానమును మేమే నిర్ణయించునటుల మాకు సంపూర్ణాధికారము నొసంగుటయే స్వాతంత్ర్య మని నా అభిప్రాయము. బ్రిటిషు దొరతనమువారు వంచనలేకుండ సరియైన సమాధానపద్ధతిని చూపించినచో భారతదేశమునందన్ని పక్షములవారు సంగీకరించెదరు. కాని నాలుకతుడు వాగ్దాసులవలన లాభముండదు. ఇక నాయాటసాగదు. అభివృద్ధిపద్ధతిని స్పష్టముగా కాలావధితో ప్రకటింపవలెను. సంపూర్ణస్వరతిపానము నెన్నుకొనగనదియు సందిగములేకుండ స్పష్టపరుపవలెను.

భారతదేశాభివృద్ధికి ప్రబలనిరోధము

ఇదివరకు బ్రిటిషువారు చేసినవాగ్దానములను వారుచెల్లించుకొనకపోవుటచే వారియందు భారతీయుల కత్యధికమగు నపనమ్మకము కలిగినది. ముప్పదిఏండ్లనుండి భారతీయులు కోరుచున్న కోరికలను బ్రిటిషుపార్లమెంటువారును ప్రజలును పెడచెవినిపెట్టుటవలననే యిటీవల బహిష్కరణోద్యమము ప్రారంభమైనది. వెనుక కాంగ్రెసువారు కొన్ని ఏర్పాట్లను కోరిరి. వానిని నేటివరకును నెరవేర్చక నేడుకొద్దికొద్దిగా చేయవారంభించుచున్నారు. అందువలన ప్రజల కిష్టదనంతృప్తికలిగినది. వెంటనే అనగా పదేండ్లలోపుననే సంపూర్ణస్వరాజ్యము నొసంగునటుల భారతదేశమునందన్ని పక్షముల నాయకులను గలసి క్రమాభివృద్ధితో గూడిన ప్రభుత్వపద్ధతిని నిర్ధారించెదరు. చిరకాలమునుండి మాకుబ్రిటిషువారితో సంబంధ మేర్పడినది. మాజాతి పర్థిలుకే ఆధారములేకుండ వారుచేసినయెడలతప్ప వారితో సంబంధమును తొలగించుకొనవలెనను తలంపు మా కెంతమాత్రమునులేదు. ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు కనులుమానుకొని పనిచేయుచుండుటచే మాయావకు లాగ్రహవేళమున విడిపోవలెనని నాదింపసాగిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో సంబంధము లేని స్వాతంత్ర్యమును కాంగ్రెసువారు ప్రకటింపవలెనని కాంగ్రెసు సభ్యులలో కొందరు చాలకాలమునుండి ప్రయత్నించుచున్నారుగాని హెచ్చుమంది ఆతీర్మానము నింతవరకును ఆమోదింపలేదు. ఇప్పుడైన బ్రిటిషువారి విషయమును గుర్తించి మొలకునతో మెలంగినచో ముందుగూడ నిటులేయుండునని నేను చెప్పజాలను.

ఇప్పుడు మాదేశము చాల విషమస్థితిలో నున్నది. ఏదేండ్లనుండి మేము రక్తపాతములేని పోరు సాగించుచున్నాము. రక్తపుదుక్కుయే రాలలేదని నేను చెప్పజాలను. దౌర్జన్యము కలుగకుండ చేయవలెనని నేను దొరతనమువారికంటేను అధికముగా ప్రయత్నించుచుంటిని గాని వారు నన్ను అరాజకునిగానే యిప్పటికిని చూచుచున్నారు. దొరతనమువారి కార్యములవలననే వంగరాష్ట్ర యువములు దౌర్జన్యవిధానమునకు గడంగవలసినవారగుచున్నారు. అందువలననే యిట్టి అసంతృప్తి కలిగినది. భారతదేశపు ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి బ్రిటిషు దేశీయులు చులకనగాచూచి తప్పుత్రోవను త్రొక్కిగూడదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు రధికసంఖ్యాకుల ప్రతినిధులుగా నున్నారు. మావిధానమునుగూర్చి దురభిప్రాయములను పెట్టుకొనగూడదు. మేము బ్రిటిషు సంబంధమును త్రెంపుకొన జూచుచున్నామని కొందరు తలచుచున్నారు. నే నిదివరకు మీ కెరిగించినట్టి స్వరాజ్యమును కోరుచున్నాము. బ్రిటిషుసంబంధమును త్రెంచుకొనకుండ మేము స్వరాజ్యమును బడయగలుగుట సాధ్యమైనచో మేముటలే చేసెదము. అది సాధ్యముకానిచో స్వరాజ్యమే మాకు ప్రియతమముగాని బ్రిటిషుసంబంధము ప్రియతమము కాదు. స్వరాజ్యపక్షమువారిపును శాసనసభలలో మాత్రమే పనిచేయుచున్నను శాసనసభల కనుకూలముగా కాంగ్రెసు సంఘమువారు రేర్పరుచు బహుజనోన్యములకు గూడ మేము మనఃపూర్వకముగా తోడ్పడెదము. మేము చేయదలచుకొన్న అత్యధిక మగు రంజకీయ ప్రయత్నమునందీది మిగల నల్పాంశము. మాకు న్యాయముజరుగువరకును మేము ప్రతిఘటనమును సాగించుచునే యుండుము. త్వరలో సమాధానము కుదురనిచో ప్రబలతమమున శాసనోల్లంఘనము ప్రారంభమగుట నిశ్చయము. అట్టిది జరగకుండుగాక యని మనము మనఃపూర్వకముగా భగవంతుని ప్రార్థింతము” అని దాసుగారు నుడివెరి.

ప్రతిపక్షము (ఎన్.ఎస్.ఎస్.)

శ్రీమతి ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు డాక్టర్ కె. పండలయ్యగారియొద్ద నిన్నటిదినమున, అడ్వోకేట్లు అను నార్లు ఆర్యజ్ఞులు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు మోసమొనర్చిననియు, ఫార్జరీ చేసిననియు విశ్వాసదోహమొనర్చిననియు, సెయింటు థామస్ సెంటుపాలీసు వారిచే నేరమాకోపింపబడెను. ముద్రాయి ప్రస్తుతము సప్రెన్సను జేయబడి యుండెను. ఈతడు మాడురై త్వేవారంటులను, గిండినుండి మద్రాసు నీచివ్వెను ననున, తంజావూరుజిల్లాలోని నాగూరునుండి వాడివ్వెనుననున ప్రయోగమొనర్చుట మహాయోగించి నిబంధనలను భంగమున చేసిననియు, మోసమొనర్చిననియు ఈవిధముగా ప్రభుత్వము వారికి య.జి.12-0 ల నష్టముకలిగించెననియు ప్రాసిక్యూషను వారి ఆరోపణ.

ముద్రాయిపై నాకోపణల వివరము లేమనగా:—సబ్ ఇన్స్పెక్టరు అడ్వోకేట్ గారు 1919 సంవత్సరమున సెయింటు థామస్ సెంటుపాలీసు ప్రేషను అధికారమున నున్నప్పుడు ప్రేషను లోని యుక్తపూర్వముండి మాడురై త్వేవారంటులను తొలగించెను. పుస్తకములోని కొంటు ఘాయలున్న, ప్రయోగబలై బిల్లును, జూడగా వారంటును, సెయింటు థామస్ మోటు ప్రేషనునుండి చీచివ్వెనుననున తిరిగి మాంటునకును ఉపయోగించినట్లుగలదు. గిండినుండి చీచివ్వెనుననున ప్రయోగమొనర్చుట మాడురై త్వే వారంటు నుపయోగించినట్లు జెలియుచున్నది. కాని తిరిగి వచ్చుట మరొకటైన నారంటు నుపయోగింపలేదని జెలియుచున్నది. ఈ మాడురై త్వే వారంటులో నొకదానిని, మాత్రము తంజావూరు జిల్లాలోని నాగూరునుండి వాడికి జనుట మహాయోగించెనని ఆరోపింపబడెను. ప్రస్తుత విచారణ ఫలముగలించి మాత్రమే విచారణ జరుగుచున్నది.

అక్కొంటు జెనరలుగారు నామాలపద్ధతి ప్రకారము, నిజము నారయ నిమిత్తము కొంటుఘాయలున్న జిల్లా నూపరింటెండ్లెంటు ఆఫీసునకు పంపెను. వానిని పరిక్షింపగా నీ నేరము కనుగొనబడెను, అందుపై సబ్ ఇన్స్పెక్టరు వాహులు గారు (మాంటు ప్రేషను) దీర్ఘమున పరిశోధన మొనర్చెను.

ప్రధమమున రెండు ఆరోపణలను ఒకే చార్జిగా జేర్చి సైదాపేట డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుయొద్ద విచారణకు జేపడెను. కాని ముద్రాయిల పీటిషనుపైన హైకోర్టువారు, రెండవయాకోపణను విచారించుటకు సైదాపేట డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటున కధికారములేదని నిర్ణయించిరి. అందుపై ముద్రాయిపైన మోసమొనర్చినని సైదాపేట డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుయొద్ద నేరమాకోపింపబడెను. రెండవకేసు విచారణ నాగపల్లములో జరుగునెడల అవ్యయముగనను కారణమున మరొకని ఇతరకారణములను పి, కేసును నాగపల్లమునుండి సైదాపేటకు మార్చవలె ప్రభుత్వమువారు హైకోర్టులో పీటిషను లేట్టుగా హైకోర్టు రీకేసును మద్రాసులోని శ్రీమతి ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటునకు మార్చిరి.

ప్రాసిక్యూటంగుపోలీసు ఇన్స్పెక్టరు సి. చూడిక్కంటు ప్రాసిక్యూషనుతరపు వాదించుచుండెను. ముద్రాయిల వారస్త్రము ఇ. ఎల్. ఆయ్యర్, వి. ఎన్. శ్యామరావు తరఫునకలగ వాదించుచున్నారు.

చెంగల్పట్టుజిల్లా పోలీసునూపరింటెండ్లెంటు ఆఫీసులో గారంటులనుమాస్తాయనం. వెంటటయ్యంగారు ప్రాసికు తరపున విచారించుచుండెను. రైత్వేవారంటు సంవత్సరము పబడు నిబంధనల గురించియు, పద్ధతుల గురించియు వివరముల జెలిపెను. అక్కొంటు ఆఫీసునుండి, కొంటుఘాయలున్న తన ఆఫీసుకు వచ్చి అవారంటులో నొకటి గులాంభావను అనువానికేరయ, అందుపై నీ విషయమున తనకనుమానము గలిగి రెవరయన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పట్టికలోనుండి నేమోనని యందు గానింపలేదనియు, అందుపై నీ విషయమున కొరకు తంజావూరు జిల్లా నూపరింటెండ్లెంటునకు ఆపేరువారు తమజిల్లాలో నెవరును లేరని ప్రత్యున్ననియు, అందుపై జిల్లా పోలీసునూపరింటెండ్లెంటును కనుగొన వలెనని మాంటుపోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు గారికి పుత్తరువు జేసిననియు, తానుకూడ, 1919

హైకోర్టులో దావా

3 లక్షలరూపాయలపైన నష్టమునకు దావా ప్రతివాది:—ఎం.పైల్ ఆఫ్ యండియా లైఫ్ ఎన్సూరెన్సు కో. లిమిటెడ్.

వాది:—కె. శ్రీనివాసక్. పి. పి. ఎల్. గారు. వాది ప్రతివాదులతరపున మద్రాసు రాష్ట్రమున దంతటను ఏజంటుగా పనిజేయుటకు కొన్ని వరతులు చేసికొనబడినవి. తరువాత 1923 అక్టోబరు 8 వ తారీఖున వాది ప్రతివాదుల పని చులకనగా జరుగుటకు తా నొక కంపెనీ నేర్పరచి ప్రతివాదుల కంపెనీ శాఖగా నొనర్చెను. ఇందులకు ప్రతివాది యొప్పుకొనెను. శాఖగా నున్న వాదికంపెనీలో నున్న వారెవరిని తీసివేసినగాని ఎవరైనా రాజీవామా నిచ్చినగాని మానుకొన్నగాని యీరెండు కంపెనీల (వాది ప్రతివాదుల) సంబంధము పోదని నిర్ధారణ చేసికొనబడినది. కాని క్రొత్తవాని నెవనినైన పనిలో చేర్చుకొనునపుడు వాడప్పుడని ప్రతివాది మంజూరుచేయనినో వాది చేర్చుకొనగూడదని నియమ మొకటి యుండెను. కాని 1924 ఫిబ్రవరి 18 లేదని ప్రతివాది తనస్వాయవాదులు (సాలిసిటరు) కైండు, ప్యాట్రిడ్జి గార్లద్వారా ఉత్తరమొకటి వాదికి పంపెను. అందు వాది కంపెనీ నాపుటచేసినట్లుండెను. ఇది దురుద్దేశముతో కారణము లేకను చేయబడినది. ఇది మొదట చేసికొనిన నియమములకు విరుద్ధము. అందువలన ప్రతివాదిపై మాడులక్షుల రూపాయల నష్టమునకు దావాతెచ్చిరి. ఆపటికి ప్రతివాది కడ నిలువలోనున్న రు. 2000 నూడాయెచ్చి చేయవలయునని యడిగెను. ఇందులకు ప్రతివాదులు వాది నష్టమునకు తెచ్చిన దావా మరలకొంటేగాని నిల్వబట్టు నీయ మనిరి.

వాది నష్టమునకు దావా తెచ్చిన మొత్తం రు. 302188.86 (అడ్వోకేటు-జనరల్) ఎఫ్. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు ఎమ్. పి. పి. ఎల్. గారు వాదితరపున వాదించుచు. దావా యీనెల 9 లేదని జేపడినది.

లండన్ వార్తలు

వేల్పునగరమున భూకంపము

జూలై 22 వ తారీఖున వేల్పు దక్షిణభాగమున 7-30 గంటలకు గొప్పభూకంపము కలిగె నని పెక్కుచోట్లనుండి వార్తలు వచ్చినవి. పాంటిపిరిడ్జలో ఇండ్లు బాగుగా కడలి పోయినవి. సిఫ్ఫీనీడ్లో నిల్వ జరిగినది. ఇండ్లలోని వారు విగులలోనికి పరుగెత్తిరి. ఒక బొగ్గుగనికి గొప్పనష్టము సంభవించెనని జనులు తలచుచున్నారు. లూయిస్ మెర్రిసందు కప్పపైనుండి పెద్దరాయి యొకటి పడినది. థామస్ అను పనివాడు చచ్చిపోయెను. ఇది భూకంపఫలిత మనుకొనుచున్నారు.

వేల్పు దక్షిణమున బొగ్గుగనులలో పనిచేయువారిపై రాళ్లు పడినవి. విగులలోని దీపములు చలించినవి. రెండు మాడుక్షుములు ఇంజను సరిగా నడుచుట కష్టమైనవని మోటారు ట్రాం వగిరూ డ్రైన్లు నెప్పుచున్నారు.

కార్లిఫ్ వేజన్ నందు భూకంపము కలిగినట్లు వార్తలు లేవు. (టైముస్ పత్రిక.)

జూలై 21 లేదని డబ్లిన్ నుండి 2800 మైళ్లదూరమున వాయవ్యముల చిన్న భూకంపము కలె నని రాత్ ఫర్ను హము క్యాసిల్ నందు గం 5-18 లకు రికార్డు చేయబడినది. (టైముస్ పత్రిక)

అమర్నాథగ ప్రవర్తించిరిని పురుషోత్తమదాసు రాయి (సాలిసిటరు) గారిని బొంబాయి హైకోర్టువారు 3 నెలలు న్యాయవాదవృత్తిని నిలుపుచేయవలసినదిగా ఉత్తరవులనిచ్చిరి. ఒక కేసులో సంగతులన్నియు తమఅధికారరీత్యా తెలిసికొని యింకొక కేసులో సాక్ష్యమిచ్చినందులకు విరివైనరను సిరపరు పుడినది. పుల్ బెంచెవారు విచారించిరి. ఫిఫ్ జస్టిస్ తీర్పుతో అందరు నేకీభవించిరి. మాడునెలలు న్యాయవాదవృత్తి(సప్రెండు) నిలుపుచేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి ఏర్పాటు

తక్కినవిషయముల నటుంచి ప్రత్యేకముగా హిందూ మహమ్మదీయమైత్రినిగూర్చియే పనిచేయవలెనని భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు మహాత్మాగాంధీ, మాలానా మహమ్మదాల్, పండిత మాలవ్యా, బాబూ భగవాన్దాసు, డాక్టరు కిచలాగార్లను కోరిరి. హిందూమహమ్మదీయసంఘటనములు మత్ప్రచారమునుగూర్చి పనిచేయుచుండుటయే వివాదకారణమని తోచుచున్నదిగాన కాంగ్రెసుసభ్యు లెవ్వరును యీసంఘటనములనుగూర్చి శ్రద్ధపుచ్చుకొనగూడదు అను తీర్మానము ఢిల్లీ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభలో నామోదించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణ స్థితి

1924 సం! ఆగస్టునెల 12-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	కలె 24 గంటలలో ఉత్తమోష్ణోగ్రాదు	కలె 24 గంటలలో అత్యంతోష్ణోగ్రాదు	కలె 24 గంటలలో వర్ష ము	కలె 1-వ తేదీనుండి వర్ష ము	సాధారణముగా సరియైన మొత్తము
గోపాలపురం	87.7	76.2	0.16	9.99	44.96
విశాఖపట్టణము	94.0	81.9	...	4.96	87.09
కాకినాడ	95.1	82.4	...	6.86	89.09
మచిలీపట్టణము	98.4	80.9	0.25	10.22	41.59
కర్నూలు	92.4	76.5	...	4.12	26.01
బళ్లారి	84.9	74.7	...	2.58	20.51
కడప	94.8	80.8	...	5.85	81.28
నెల్లూరు	99.6	88.4	...	3.79	87.98
మద్రాసు	95.2	79.8	...	9.81	50.74
కడపూరు	99.6	80.6	...	2.67	52.94
సేలము	92.8	74.6	...	9.25	89.30
కోయంబట్టూరు	86.9	70.1	...	19.71	22.99
తిరుమనాపల్లి	88.7	78.2	...	0.18	88.18
నాగపట్టణము	98.9	80.8	...	0.67	54.98
మధుర	97.8	80.8	...	8.48	88.58
పాంబన్	91.4	79.8	...	0.42	87.00
తిరునల్వేలి	2.23	28.84
తిరుచేండూరు	81.6	72.1	0.56	54.18	64.51
కొచ్చిక్	81.6	71.9	1.66	107.98	114.61
కాళిక్టు	85.2	72.5	1.52	121.87	117.16
మంగళూరు	88.0	72.2	8.12	105.18	125.68
తెంగళూరు	82.9	67.8	...	10.95	85.87
మిర్కాత	67.2	60.5	0.67	120.82	125.46
కొడైకనల్	64.1	58.4	0.01	18.41	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.25 గోపాలపురం లో 0.16 వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. పగటి వేడిమి 5.2 నుండి 6.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3.4 నుండి 4.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. గోపాలపురంలో రాత్రివేడిమి 2.7 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. కడపూరులో పగటివేడిమి 5.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. ఈరెండు చోట్లయందు రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

పడమటితీరమునందే వర్షంబవచ్చును. తక్కినచోట్ల సాధారణము పడును.

యస్. ఆర్. సామూలు.

చాలావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

రంగూన్ నందు తమకార్యక్రమమును నిర్వహించుకొను సి. యఫ్. ఆంధ్రూసు మహాశయుడు 11 వ తేదీరాత్రి కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహాభారత జిజ్ఞాస

డాక్టరు బుర్రా శేషగిరిరావుగారి గంభీరపన్యాసము

ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ యాదర్శములు

నిన్న సాయంత్రము, ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ మయొక్క చెన్నపురిశాఖవారి యజమాన్యమున, మహారాజా వారి కళాశాలయందు (విజయనగరం) ప్రాధేసరగు డాక్టరు బుర్రా శేషగిరిరావుగారు, "మహాభారతజిజ్ఞాస"ను గురించి, గోకలేభవనమున గంభీరమున నుపన్యాసమును గావించిరి. ఈ సభకు వ్యాయమాద్రి వేపారామేశ్వరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు నుపన్యాసమున సభ్యులకు పరిచయమొనర్చుచు, శేషగిరిరావుగారు, గత 16 సంవత్సరములనుండియు, పరిశోధనల నొనర్చుచుండినది తెలిపిరి.

బుర్రా శేషగిరిరావుగారు

ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ యాదర్శములు

శేషగిరిరావుగారు తరువాత నుపన్యసించుచు, ఆంధ్ర పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయమునెడల ముద్రాసులూని దినపత్రికలును, ప్రజలును గనుపరచుచున్న ఆదర్శము, తా నా విశ్వవిద్యాలయమునకు అధ్యక్షుడు డగుటచే కృతజ్ఞతను తెలిపి ముద్రాసు నందు మూడుపన్యాసముల నొసగుటకు మొదలు వేర్పాటు జేసికొంటి ననియు కాని అనివార్యములగు కారణములచే, మిగిలిన రెండుపన్యాసములను జరుపుటకు తమకు వీలుగలుగ లేదనియు నుడిపిరి.

నూతన విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఆదర్శముల గురించి నుడువుచు ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయమును ప్రోత్సహించుచు విద్యాభివృద్ధిని గోరువారినుండియు, ఉన్నతవిద్యను పరిశోధనలను అభివృద్ధిపరచు యత్నించువారినుండియు, చాలజాలులు వచ్చుచుండెననియు నుడిపిరి. ఈవిశ్వవిద్యాలయమునకు రాజకీయములతోగాని పాక్షికవివాదములతోగాని సంబంధము లేదు. ఈ సంస్థాపనము ఒక్క ఆంధ్రులవిజ్ఞానమును పెంపొందించుటకుద్దేశించబడినది. ఈయదర్శమును దొక్క యాంధ్రులయొక్కయు భారతీయులందరియొక్కయు మాత్రమే గాక విదేశీయులయొక్క సహకారమునుగూడ నాహ్వానించుచున్నాము ఆంధ్రులలో ఆంధ్రభాషద్వారా ఉన్నతవిజ్ఞానమును పెంపొందింప జేయుట కది యుద్దేశించబడెను. ఈవిశ్వవిద్యాలయము ఇతర విశ్వవిద్యాలయములవలె డిగ్రీలసొంతటకేగాక పరిశోధనల సభివృద్ధిపరచుటచే ప్రధానాశయముగ నుద్దేశించబడెను. ఈ సంస్థాపనను పరివర్తించినామక రగిమొనర్చుక విశ్వవిద్యాలయని ఎందుకుపిలుచుచున్నారు అనికొందరుమిత్రులుప్రశ్నించుచున్నారు. మేమిందు, నిజమగు విశ్వవిద్యాలయ మొనర్చవలసిన కార్యమును, నిజమగు విశ్వవిద్యాలయప్రమాణములతో (స్టాండర్డు) సాగించుచున్నాము గావ దీనిని విశ్వవిద్యాలయమని పిలిచితిమి. అందుచే నది నిజమగు విశ్వవిద్యాలయముగాని పరివర్తించుచు గాదు. ఇదివరకే విశ్వవిద్యాలయ డిగ్రీ లభింపముగా నుండగా వానికి తోడు మీవిశ్వవిద్యాలయమువారుగూడ మరికొన్ని డిగ్రీలను జేర పెండుకని మరికొంద రడుగుచున్నారు. ఈవిషయమునందు వారు వా కొనర్చి కృషినిగురించి చెబుటకు కొనరు యోగ్యతావ్రతములంటితే గాని మావి ఇతర విశ్వవిద్యాలయములలో డిగ్రీలవంటివి గావు.

మహాభారతపరిశోధనలు

మహాభారతపరిశోధన చాల గొప్ప విషయము. ఇది పాశ్చాత్యుల దృష్టినిగూడ నాకర్షించుచున్నది. ఇట్టిపరిశోధననే ప్రధానాదర్శముగ పెట్టుకొని, పూర్వాలలోనిభండార్కారుల పరిశోధనలనునువారును, భారతీయులలోని విశ్వభారతీయం నును కృషి మొనర్చుచున్నారు. భాండార్కారుల పరిశోధనలయనువారు సంస్కృతములోని వేద్యప్రతులను పరిశీలించి విరాటపర్వమును ప్రకటించి యున్నారు. విశ్వభారతీయలోని డాక్టరు వింబర్గిడిసుగార్గ్రంథము నాధారముగొని పరిశోధనల నొనర్చుచు, మనకిప్పుడు దొరకు భారతప్రతులలో చాల భేదములు గాన్పించుచున్నవి. భారతగ్రంథకర్త యని పేరు గాంచిన వ్యాసరచితభారతప్రతి మనకు దొరకుటయె అసంభవము గాని, క్రీ. శ. 400 సం॥ ప్రాంతపు ప్రతి దొరకిన జాలు ననియు దాని నాధారముగ సంగీరింపవచ్చు ననియు వింబర్గిడిసుగార్గ్ర రచుచున్నారు. పాశ్చాత్యపరిశోధకులలో కొందరు ఆరణ్యపర్వము సరియైనదిగాదనియుమరికొందరువిరాటపర్వము

సరియైనది గాదనియు, నీవిధముగ ఒక్కొక్క రొక్కొక్కపర్వముచొప్పున సరియైనది గాదని నుడువుచున్నారు. వీరిమాటలను మనము వేదసూత్రప్రాయముగ గ్రహించినచో తుదకు మనకు భారతమే నిలువదు. అందుచే మనము స్వయముగా పరిశోధనల నొనర్చి సరియగు ప్రతులను తయారుజేయుట అవసరము.

ఒక గ్రంథకర్తయొక్క గ్రంథమును విచారించునప్పుడు రచించినవాటి కాలపు నాగరికతా పరిస్థితులబట్టి అర్థ మొనర్చుకొనవలెనుగాని మరియొకకాలపు పరిస్థితులతో పోల్చి అర్థ మొనర్చుకొన యత్నింపరాదు. మహాభారతము వేద్యుల కతాబ్దుములందు, ఆయాకాలముల సాంఘిక, మత, ఆర్థిక, రాజకీయపరిస్థితుల క ను కూ ల ము గ వే ర్చే రు చి ధ ములను సర్థుల దీ పి ర చిం ప బ డె ను సంస్కృత భారతమునందును కృష్ణ భారతమునందును తక్షమని సందర్భమున "విగ్నతపణకు" లని వర్ణింపబడెను. నన్నయభట్టుమహాభారతమునందు ఈపదములకు దిగంబరవేదముతో నని వ్రాయబడెను. ఈసందర్భమున నన్నయ అసలు అర్థమును దాచుటకు ప్రయత్నించెను. నన్నయభట్టు తై నవిజ్ఞానము ఉన్నతదశయందున్న కాలముననుండుటచేత నిట్లానన్వలసివచ్చెను. అతడు వేంగికిసమీపమున నుండెను. తెలుసుమతాభిమాని యగు రాజరేంద్రుని యాస్థానమున నుండెను. అందుచే వాత డారాజ్యములోని సాంఘిక, రాజకీయ,మత పరిస్థితుల కనుకూలముగ రచింపవలసివచ్చెను. తెలుగు మహాభారతమునందు కొన్నిచోట్లలో ధృతరాష్ట్రుడు రాజగమండెననియు, పాండురాజు రాజప్రతినిధిగ మాత్రము పరిపాలించెననియు, మరియొకచోట పాండురాజే రాజుగ నుండెననియు, ధృతరాష్ట్రుడు మారక వెనుక నుండెననియు వ్రాసెను. నన్నయభట్టునకు, సరిగ భాషాంతరీకరించు శక్తి లేక పోవుట ఇందుకుకారణము గాదు. ఆ కాలమున కురువంశీజులమరి చెప్పకొనిన పూర్వపశ్చిమచాళుక్యవంశముల దాయవిభాగ వివాదములలో తమరాజున కనుకూలముగ నీగ్రంథమును రచింప జరిపినవచ్చుటయే నిందుకు కారణము. మరు, పాండువంశముల వివాదమునంటి వివాదమే ఆకాలమున నీ రెండుతెగలవారికి గలిగెను.

తరువాత నుపన్యాసములు కల్లాటక మహాభారతములోని భాగములకును, నన్నయ భారతములోని భాగములకును గలపోలికలను సోదాహరణముగ వివరించిరి. నన్నయభట్టు, తనకాలములోని సాంఘిక రాజకీయ మత పరిస్థితుల కనుకూలగువిధమునభారతమును రచించెనని తెలుపుటకు, దేవయాని, శరీర్వక్త కథసందర్భమున సంస్కృతమహాభారతములోని కథనమునకును తెలుగుమహాభారతములోని కథనమునకును గలభేదమును తెలిపిరి. శరీర్వక్త, వివాహాపెంపొన్నకొను వనశ్శు ముడిదిన త్నత్రియ కన్యయునుటచే, చంద్రవంశపుత్నత్రియుడగు రాజరాజునరేంద్రుని యాస్థానమున, తెలుగులో నాభాగమును జదువునపుడు ఆచ్చటివారి మనసు నొప్పించుటచే జాగ్రత్తగా నుండవలసినవాడు గావున నన్నయభట్టు వేరువిధముగ భాషాంతరీకరించెను. ఆస్థానముననున్న కవులను కట్టుకొనుటకుగాను, వారినందరిని తనగ్రంథములో ప్రథమమున నుత్తించెను. వారు గ్రంథరచనయందు తన కొనర్చినసహాయమునకు కృతజ్ఞతను తెలిపెను. తరువాతి కవులు, పూర్వకవుల నుత్తించుటయే గాని, సమకాలీనులప్రశంసించునాచారమును నెఱిగిజేయుట గమనింప వలసి న విషయము. సంస్కృత భారతములందే అనేక భేదము లున్నవి. ఇక, తెలుగు, కల్లాటక, తమిళ భాషలలోని భారతముల పరిశోధించినయెడల చారిత్రాత్మక విషయము తెన్నియో బయలుపడుటయేగాక, సరియగు భారతమును నిర్ణయించుట సాధ్యమును. మహాభారతపరిశోధనమును ఆంధ్రవిజ్ఞానమునకు నాగరికతను నిలుముగపరిగణింపవలెను. రాజరాజునరేంద్రునికాలమున ఆంధ్రనాగరికతావిజ్ఞానములత్యున్నతదశయందుండెను. మహాభారత మింకను, అన్నివిధములగు ఆంధ్ర భాషా గ్రంథములకును శీవ నాధారముగ నున్నది. కవులును, ఇతర గ్రంథకర్తలును, చాలవరకు మహాభారతముపైనే యాధారపడుచున్నారు. అందుచే ఈవిషయమున పరిశోధనల నొనర్చుటయే ఇప్పు డొనర్చవలసినపని. దక్షిణదేశములోని మహాభారతప్రతులకొరకు పాశ్చాత్యులును, భాండార్కారు విద్యాలయమువారును అధికముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. అందుచే ద్రావిడభాషలో గానినగు మహాభారత ప్రతులను సాధ్యమైనంతవరకు అన్నిటిని ఈసంస్థాపనమున కొనగి మాకృతజ్ఞత సందుకొనవలెనని కొంచుచున్నాను. ఇట్టి పరిశోధనయొక్క ఆశక్తికలను గమనించి, కల్పించినవలె ప్రతిపాదునా,

గ్రంథరూపమునను ద్రవ్యరూపమునను సహాయ మొనర్చుకోరుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు

తరువాత నధ్యక్షులు నుపన్యసించుచు సంస్కృత భారతమునందు దక్షిణదేశపు రాజకీయ ఆర్థిక సాంఘిక పరిస్థితుల గురించి ఏమాత్రమును చెబుటలేదనియు, వానిలో గాన్పించు మళయాళ కన్నడ పాండ్య చోళ మొదలగు దేశముల పేర్లు ఇట్టివిల చెప్పబడెననియు, తెలుగు భారతమందు, ఆకాలపు ఆంధ్ర సాంఘిక రాజకీయ పరిస్థితులు గాన్పించుననియు, కొన్ని ఆకాలమున పూర్వప్రాచ్యచోళవంశములకు పోరాటములు గలనను విషయమున దాక్షిణ్యంపననియు నుడిపిరి. రాజరాజునరేంద్రునికాలమున ఆంధ్రవైభవము అత్యున్నతదశయందుండెనని దా సంగీరింప జాలననియు, ఆకాలమున ఒక తెనుగుభారతము రచింపబడెననువిషయముదప్ప మరియెట్టి యాన్నత్యమును లేదనియు నుడిపిరి.

తరువాత పాశ్చాత్యులు మహాభారతపరిశోధనమున గావించుచున్న పరిశోధనల గురించి నుడువుచు, కొపెనువోగ నునందు ఒకపండితుడు, మహాభారతమున ఏయేవేరచ్చుటెచ్చుట నెన్నిమారులు వచ్చునది యుడెలుపుచు ఇండిక్సు వ్రాసెననియు, పాశ్చాత్యులు మనకుసంబంధించిన విషయములం దంత పరిశ్రమయొనర్చుచుండ మనమారక కూర్చుండుటసిగ్గుచేటనియు, ప్రస్తుత మీవిశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రారంభించినకార్యమున కందరును దోడ్పడి, ద్రవ్యరూపమునను, ఇతరవిధములుగాను సహాయ మొనర్చవలెననియు నుద్బోధించిరి.

ఉపన్యాసమునను, అధ్యక్షుడునకును కృతజ్ఞతాపదనములతో సభ ముగిసెను.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము, బందరు మాడి, యేటలు, నూలు

ఈ జిల్లాలో యుండేవారి ఉపయోగంనిమిత్తం మాడి, నూలు, యేటలు, బందరు డిపోలను జిల్లాలో అచ్చటచ్చట పెట్టిం చియ్యవచ్చును. ఈ దిగుత వ్రాస బడినవ్ర కారం ఆ గూచోట యెల్లవచ్చుదురు దొరకలవు. బందరు తాలూకావారి పోకర్తా ర్థము జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానమునందును, నడివాడతాలూకావారికి పిలగునట్లు నడివాడలోను, కైకలూరుతాలూకావారికి పిలగునట్లు ముడినేపల్లి వందెనగ్రము దిపోలుంచినాము. కావున ఆ గూచోటకు వెళ్ళిచో లభించగలను మరియు నూలు కావలసినవారు (మతక, స్వము) బందరులోనున్న జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు వ్రాసినచో దొరకలను. వీరికి రు ౫-౦-౦, 1-౦-౦ మాత్రమే. శ్రేష్ఠమైన పన్నుని నూలు కావల సినవారు నవి తాలూకాలోని ఘంటకాల గ్రామకాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారిపేర వ్రాసినచో సప్లయచేయుదురు.

బందరు } కొడాలి నరసింహారావు, ౧౯-౮-౧౯౨౪ కార్యదర్శిగాను

ప్రవాహ కష్టనివారణ నిధికి

1924 సం॥ ఆగస్టు 11వ తేది సోమవారం మొదలు 15 శుక్రవారం వరకు ప్రతి దినము సాయంత్రం 6 గంటల మొదలు సాంద్యమహాళులో సంగీతక చేర్చిలు.

శ్రీమతి

11-8-24 సోమవారం బెంగళూరు నాగరత్నం
12-8-24 మంగళవారం తిరువాలూరు వీరమ్మాళ్
13 బుధవారం తిరువాలూరు రాజాయి జలతరంగం
14-8-24 గురువారం తిరువాలూరు రాజాయి
15-8-24 శుక్రవారం పద్మావని బాయి (ఉపాధి కాయ కాలక్షేపము.)
ఈ వసూలు మొత్తము ప్రవాహముచే కష్టము జనులకు సహాయార్థము ఉపయోగించ బడును.
5 కచ్చేరిలకు సీసకా టిక్కెట్లు. రూ. 15, 10, 5. ప్రతి కచ్చేరికి టిక్కెట్లు. రూ. 3, 2, 1, అణాలు 8. టిక్కెట్లు ప్రతిరోజు 1. సాందర్భ మహాళలో సాయంత్రం 3 గంటల మొదలు 7 గంటలవరకు, 2. డాక్టర్ రామరావు మాపులో ఉదయం మొదలు, 3. మాంటువోడ్డు మహాజన సభ హాళులో సాయంత్రం 4 గంటల మొదలు 7 గంటల వరకు.
ఎన్. ఎస్. సుబ్బమూర్తి. కార్యదర్శి.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు
తే నా లి లో
13-8-24 తేదీ బుధవారం రాత్రి
రాధాకృష్ణ నాటకమును
ప్రదర్శించుదు.
శేట్లమామూలు ప్రకారమే
కె. పట్టాభిరామయ్య
కార్యదర్శి.

ప్రకటన

నాకుమారుడు అత్తయ్యగారు రెడ్డి అనే వెంకటాచార్యులు
యిప్పటికి నుమారు 6 మాసములనుంచి రిజిస్ట్రార్ గారు దురువృత్తి
తో సంబంధముగా యితరలను బానిసి ముగియుచు చెప్పు
యిచ్చుట యిప్పుడు నాకు తెలియబడినది. వీరు 26-6-24
తేదీన మర్రం పేజున అయినాడు. వీడికి యేమి మయిన స్థిర
వరాసులు లేవు. వీరు చెల్లెడూమలు నన్ను గాని నా ఆస్తిని
గాని బాధ్యత చేయనేరవు. నాకు వుండుకున్న యావదాస్తి
నా మాతావహులయిన నంమారు రెడ్డయ్య అనే వెంకన్న
గారిని 12-2-1900 తేదీన వ్రాయబడిన విల్లు ననుసరించి
నాకు వహుపడి నాస్థితిని బాపతు అయివున్నది. నాకు
ప్రత్యేక సంబంధమయిన ఆస్తియేమిలేదు. గనుక వీడికి
యెవరూ రుణములు యిచ్చినాడను, అట్టివి నన్ను నా ఆస్తిని
తెంచుచేయ నేరవు. అని యిందుగా లుముగా గవ్వత్రా తెలు
పును చేయవలయునని.

అత్తయ్యగారు వెంకటాచార్యుల కుమారులైన
తెంపల్లె, 8-8-24. మొఖ్యుదార్ తెంపల్లె, గన్నవం తా||

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మనబ్బు
శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లకదనమునిచ్చును. నువాసనగలదు.
10 కులముల బిళ్ళ 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 కులముల కోపు ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15-0-0
కర్పూరపు నబ్బు 0.8-0, కార్బానిక్ 0.8-0
Agents Wanted. ఏజంట్లు కావలెను. (1548)
R. Venkatappiah, Proprietor.

కృష్ణానబ్బు కంపెనీ, మచిలీపట్నం.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ
పువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు నూర్య
మార్కును గమనింపుడు.
కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును:— 1490
ఎస్. నారాయణ ఓ కంపెనీ,
21, హనుం వీధి, బొంబాయి.

వగుళ్ళకు తెలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. లో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మూతము.
అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకలన, కీతగాలి
లన పగిలి వీరుకారుటయు, బిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ
తెలమును రాదిన పగుళ్ళుమాని జిలపాయి మంచిచర్మము రాగల
దు. పగుళ్ళునొప్పియు నయవగును. స్వల్పక్రయము. కాని వగు
ళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.
అమృతాంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

6-వ నెల్లూరు మండల సహకార
మహాజనసభ

ఇందుకూరుపేటలో 9,10-ఆగస్టు, 1924
తేదీలను సమావేశమగుట
శ్రీ యుత కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారి
స్వాగతావాహనము

జిల్లాకార్యనిర్వాహకవర్గము
జిల్లామహాజనసభ తీర్మానములు అమలునం దుంచుటకు
ను, అవసరముగా తాత్కాలికసవరణలను జేయుటకును ఒకమండ
లకార్యనిర్వాహక (యన్డెక్టర్ టీవ్ బాడి) సంఘము దేర్బరచుట
వాంఛనీయము.

సహకారోద్యమవ్యాప్తి
అస్సన్మండలము సహకారోద్యమమునందు తోడిజిల్లాల
కన్న మిన్నగాకున్నను తీసిపోనని చెప్పుటకుగర్వపడుచున్నాను.
అయినను హద్దీంపజాల; ఈ జిల్లాయందు 1,780 గ్రామములు
13,85,558 జనులు కలిగియున్నను పరపతిసంఘములు 276 స
భ్యులు 10,787 మాత్రమేయున్నాడు. ఈ లెక్కలను బట్టిజూడ
76 గ్రామములకు ఒక సంఘమున్ను, 128 జనసంఖ్యకు ఒక స
భ్యుడున్ను, దామాషాప్రకారము అగుచున్నారు. పరిశీలింప
యావుద్యమమున జనసామాన్యము వెక్కువ వ్యాపించినట్లు తో
చును. జిల్లాలో యీక్రింద నుడువబోవునట్లుల గ్రామసంఘ
ములు, సభ్యులు యితరసంఘములు గడచిన 1922-23 సంవత్స
రములో నుండినవి.

గ్రామసంఘములు 253 మొదలగు 9431 మేరుధనము రు.
75,550 లు బుణములు రు 4,86,08 లు డిపాజిట్లు రు
1,308 లు రిజర్వుఫండు రు 15,168 లు.

వ్యాపారసంఘము 1, మొదలగు 15, మేర్బరధనము రు 75 లు
ఇతర సంఘములు 22 లు, మొదలగు 1811

యూనియన్లు 6
కెంట్రల్ బ్యాంకులు 1

1923-24 సంవత్సరములో గ్రామసంఘములు 323, యి
తరసంఘములు 28, యూనియన్లు 9, యీవిధముగ వృద్ధి నొం
దినవి.

కెంట్రల్ బ్యాంకులు
ప్రస్తుతము యీజిల్లాలో కెంట్రల్ బ్యాంక్ ఒక్కటియే
యున్నది. కొన్ని జిల్లాలలో యెక్కువగా యీ బ్యాంకులు కల
వు. మన వుద్యమమునందు ధనవంతలవృద్ధి పారకుండుటయే,
దీనికికారణమని చెప్పవచ్చును. అట్లారు, కావలి, గూడూరు
మొదలగు ఉపపట్టణములలో కెంట్రల్ బ్యాంకులను స్థాపించి ఆ
యాప్రాంతములలోనందు శ్రీమంతులు వారిధనమును డిపాజి
టుగా నుంచి ప్రజలకు నియమితవడ్డీకి బుణము లిచ్చుచో మం
డలముయొక్క ఆర్థిక, వాణిజ్యమిక, వ్యవసాయక సౌకర్యములు
జనభాహుళ్యమునకు కలుగగలవు సహకారాభిమానులు యీ
పనిని నెఱవేర్చుటకై యెక్కువగా పాటుపడవలసియున్నది.
జివి డెండుపంపకము.

ఇప్పటివద్దతులప్రకారము రాబడిన నికరలాభములో
సగము డ్రేచునిధికి జమకట్టవలసియున్నది. మిగిలినఅర్థములో
రూప్యమునకు ఒక్క-అణాకు మించక వాటాదార్లు తీసికోవలసి
నట్లున్ను మిగిలిన మొత్తమును రిజర్వుఫండుకు జమకట్టవలసిన
ట్లున్నుయున్నది. ఇందుచే మేరుదార్లకు వుత్సాహము తగ్గవ
చ్చును. నికర లాభములో సగపాలు డ్రేచునిధికి గాక మిగత
సగము భాగములకు పంచివెట్టుట ప్రోత్సాహకరముగా నుండ
గలదు.

గ్రామసంఘములు లోపములు.

కొన్ని సంఘములలో కార్యనిర్వాహకుల లోపములవల
న బుణములు సమయమునకు వసూలుకాకనున్నా, సభ్యులకు
అదనుకు అప్పులు దొరకక తంటాలుపడుచున్నట్లున్ను, మేరుదా
ర్ల సకాలమునకు బాకీలు చెల్లించక ఆశ్రద్ధచేయుచున్నారనిన్ని
తెలియుచున్నది. ఇందుకుకారణము వాటాదార్ల ఆశ్రద్ధచేత
నున్ను, కార్యనిర్వాహకులు పలుకుబడి కలవారై యుండి సరి
యైన సంజాయిషీ చెప్పనందుచేతనున్ను జరుగుచుండవచ్చును.
కొందరు సంఘాధ్యక్షులు వసూలై నవైకము సకాలమునకు
కెంట్రల్ బ్యాంక్ కి పంపక పున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టిలోప
ములు జరుగకుండ యేర్పాటు చేయవలెను. జనసామాన్యమున
కు వుపయోగపడక యెవరో కొందరువ్యక్తుల కుపకరించు సంఘ
ములు ఉండుటకన్న లేకుండుట మేలు.

సంఘ సభ్యులపని
మొదలగునందువారు విశేషముతో ప్రేమభావము
కలిగి కార్యనిర్వాహకులను యోచించుటలో మంచివారినిగా వీ
ర్పాటు చేయవలసియున్నది. అప్పుడప్పుడు మహాజనసభలకు
ప్రతిభభ్యుడు హాజరును, పంచాయతీదార్లు చేసినపని చ
క్కగానున్నదా లేదాయని పరిశీలించవలయును వారుతీసికొ
నిన బుణములను వాయిదామేరకు చెల్లించుచు సంఘగౌరవ
మును కాపాడవలెను. అట్లు నియమితకాలమునకు సభ్యులు బు
ణములు చెల్లించకున్నచో సంఘములు కెంట్రల్ బ్యాంక్ కి
వాయిదామేరకు చెల్లించకపోవును. అందువలన తిరుగ సంఘ
మునకు అప్పులు దొరకుటలో చిక్కులు సంభవించును. కార్య
నిర్వాహకులలోపము లున్నయెడల వారికి భయపడక వేరవారిని
యేర్పాటు చేసికొనుట యుక్తము. సంఘములో నెవరివల్ల
తప్పులు, నష్టములు కలిగినను అందరికీ చెందవలసియున్నదను
విషయము ప్రతిసభ్యుడు యెల్లప్పుడు జ్ఞాపకముంచుకొనుట
శ్రేయోదాయకము.

పంచాయతీదార్ల బాధ్యతలు
సంఘములు స్పష్టించేయభారము ఇతరులకన్న సంఘ
పాలకులయందే కలదు. పంచాయతీదార్లు గర్భవృద్ధి ప్రజారం
జకత్వము స్వాతింత్ర్యప్రియత్వము, కార్యదీక్ష, నిర్దాక్షిణ్యము
కలిగి వాటాదార్లకు సమయమునకు అప్పు తెప్పించి యిచ్చుట
యున్ను, బాకీవసూలుచేసి పంపుటయున్ను తరచుగా మహా
జనసభలు జరిపి సంఘపుత్రులు మేరుదార్లవృత్తు చెప్పట
యున్ను, యీమొదలగు సంఘకార్యములు శ్రద్ధతో నెరవే
ర్చవలసినది. ప్రజలకు లాభములు కలుగవలయునని పూనిక లేని
వారలు అట్టిపనికి చొరక యితరులకు వదలిపెట్టుట గౌరవ
ప్రదము.

దురాచారాలు
పరపతిసంఘములలో కొందరు సభ్యులు బుణములు
పుచ్చుకొని మద్యపానము, జూదము మొదలగు దుర్వ్యయములు
చేయుచుండుట మనము కనులార గాంచుచున్నాము. త్రాగుడుచే
ముఖ్యముగా వీరు దరిద్రదశకు పాల్పడి కడుపునొప్పి చాచినంత
తిండి, కట్ట బట్టలేక అల్లాడుచున్నారు. ఉత్తమదార్థము లన్నునో
సంఘములో తలపంపులు, ద్రవ్యనష్టము, శరీరదుర్బలత, విహిక
ఆముష్మికసౌఖ్యములు లోలనింపగల సామర్థ్యము కలవి. ప్రజల
కు దీనివలనకలుగు కష్టనష్టములను గమనించి దేశీయులందరును
త్రాగుడు అను పెనుభూతమును పారద్రోల బద్ధకంబులై
యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలయందు దయతో ఈ
రాజధానిలో అయిదుతొలకాలలో త్రాగుడు నిషేధమును
ప్రవేశపెట్టెదరని విన గుతూహలించుచున్నది. మనమండలములో
నున్న జిల్లాబోర్డు కాకినెట్లూరు మొదలగు కొన్ని తాలూకా
బోర్డులను వారిస్వాధీనములోనుండు గాన్ని తాటిచెట్లను గీతకు
యివ్వగూడదనియు, ప్రచారము సల్పవలసినదనియు, తీర్మానించి
యున్నాము. సంఘములలో ప్రసిద్ధికెక్కిన త్రాగుబోతులను
సభ్యులుగా చేర్చుకొనడమున్ను, వీరికి బుణములియ్యడమున్ను
వారిని చెరపడమేగాక సంఘమునకు తీరిన నష్టము బాకీలు
వసూలుచేసికొనుటలో కష్టము కలుగగలదు. గనుక సాధ్య
మైనంతవరకు దురాచారముల బుణములిచ్చుట నిషేధించవలసి
యున్నది. సహకారోద్యోగులు ఉద్యమాభిమానులు శ్రద్ధవహిం
ప వలెను.

ఖద్దరు.
ఖద్దరు ఆభివృద్ధికి ఈ వుద్యమమునందు ఎన్నియో సౌ
కర్యములుకలవు. దూదిని విక్రయించుటకున్ను, వస్త్రముల
సేయించి అమ్ముటకున్ను ప్రత్యేకసంఘములు స్థాపించి తద్వారా
రాఖద్దరు పెంపుచేయవచ్చునని తలంచుచున్నాను. ఇట్లుచేసిన
చో ఖద్దరుచౌకగా తయారై విక్రయించు సంఘములనున్ను,
కొనువారిని లాభకరముగా నుండగలదు. ఈజిల్లాలో నె
ల్లూరులోనున్ను, కావలిలోనున్ను ఈఖద్దరు వృద్ధిచేయుటకై
సంఘములు ఏర్పాటుచేసియున్నారు. అచిక్కగా పనిచేసి
నచో ఖద్దరు వృద్ధి గాకమానదు.

గృంథాలయములు.

ఆధునిక ప్రపంచవార్తలు తెలిసికొనుటకై జనులు ఆ
తురులైయున్నారు. ప్రాపంచిక వ్యవహారములు ఎప్పుటికప్పు
డు తెలిసికొనుట దేశమునకు శుభకరము. వార్తాపత్రికలు,
గ్రంథరాజములు పరించుటవలన లోకజ్ఞానము లభించగలదు. కా
వునప్రతిసంఘ మొకపతనాలయమును దేశభాషాపత్రికలు,
పాత్రములతో కలిగియుండుట అవశ్యకము.

తే. కు ని ధి.

ఇక్కాలమున అమలునందుండు పద్ధతిమేరకు సంఘ
ములకురాబడిన నికరలాభములనుండి డ్రేచునిధికి ఉంచబడుధన

చేశభక్తుడు

మైసూరునందు దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి యువన్యాసము

ఈనెల 7 వ తారీఖున దేశభక్తుడు మైసూరున కరు దెంచిరి. 8 వ తేదీ ఉదయం చాముండిపర్వతముల నీక్షించిరి. 8-30 గంటలకు మైసూరు విద్యాగృహవనతి గృహమున విద్యా గృహ కొక యువన్యాసము నొసగిరి. 6-30 గంటలకు పురమం దిరమునబహిరంగపథలోనపన్నసించిరి. "కర్ణాటకవృత్తాంత" సం పాదకుడుగానున్న క్రియత కృష్ణారావుగారి రథ్యక్షత వహించిరి. మైసూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారి క్రింది సన్మాన పత్రిక నొసంగిరి.

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారికి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాగృహములు

"అయ్యా కరాతకవంశజాతుడై, సద్గుణుడై, సాధువై యున్న మహారాజు పరిపాలనంబునందున్న మైసూరురాజ్య మునకు రాజధానియగు మైసూరునకు తాము మొదటిపర్యాయము వచ్చినప్పుడు, మైసూరు కాంగ్రెసుసభ్యు లగు మేము మీకు మనఃపూర్వక స్వాగతమిచ్చుట మాకు సంతోషదాయకమును, విధియున్నయన్నది. అవసరకార్యముల ననేకము లను వీటి మాయావ్యవసాయ మంగీకరించి విచ్ఛిన్నమయియు మీ కెంతయు కృతజ్ఞులము. మాతృదేశమునకు తాము కావించుచున్న సేవను మే మత్యుత్సాహముతోను గౌరవముతోను వీక్షించుచున్నాము. ఆంధ్రోద్యమమునందును, హోమయూలు ఉద్యమ మునందును, మహాత్మాగాంధీగారిచే సృష్టింపబడిన యీ అసహాయోద్యమమునందును తాముసన్నిహిత, సలుపుచున్న, కృషి మాయావ్యవస్థలములు. మీరు 1920 లో జరిగిన అవసర భారతజాతీయ మహాసభారంభమునుండియు, గాంధీమహాత్మునకు మడిభుజమై యుండి దేశము నహింసా సమరమునకు తయారుచేయుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రమును, ముఖ్యముగ గుంటూరుజిల్లాను 1921 లో పన్నుల తిరుగుబాటు చేయుటకు ప్రయత్నము పల్పిన మీరుదేశీయులస్తుతి కెప్పుడును ఆస్పదయై యుందురు. తదనంతరము మీ జీవిత విశేషములు మీశక్తి, మీమాతృము, జాతీయోద్యమమున కొరవడనిపట్టుదల, హర్షముచూపిన మీపునఃప్రసక్తి, కాంగ్రెసు వాతావరణమునందు శాసనసభాప్రవేశమహిమగ్రుణ వాదప్రతివాదములందు సంధికై సన్నిహితప్రయత్నములు, అఖిలభారతజాతీయసంఘమునందు గడచినవత్సరములో మీ అభ్యుత్థత, చారిత్రక ప్రాముఖ్యమును నహింపగలవు. కాకినాడయందు కాంగ్రెసు

భూముల అడుమానములు.

సంఘములకు భూములు అడుమానముంచి అప్పులుపుచ్చుకొనువారికి ప్రత్యేకసదుపాయము లుండుట భావ్యము. ఇప్పటి క్రమప్రకారము తణుకాయందువారు సామాన్యముగా తీసికొను వారినెలానే షేర్లభవముకట్టవలసియున్నది. బాకీచెల్లించినను షేర్లకుగా కట్టియున్న చుట్టు 5 సంవత్సరములు గడవకముందు వాళ్ళయిచ్చుటలేదు. అందువలన భూములు అడుమానముంచువారు సంఘములో అప్పటినికొనక భవంతులవగ్గర హెచ్చుపట్టిలకు బుణములుపుచ్చుకొనుచున్నారు. కాబట్టి వీరు అప్పుచెల్లించినవెంటనే షేర్లభవము ముజరాయిచ్చేలాననగాని, లేక షేరు వకటింటికి రు. 50-100లు అప్పుయిచ్చులాననగాని పద్ధతులు నిర్ణయించిన బాగుగా నుండును.

స్థానిక స్వపరిపాలన.

లోకల్ బోర్డులకు ప్రతియూనియన్వారైన ఒకనియో జనసభ్యుడు వెళ్లులానన ప్రభుత్వమువారు నియమించవలసినది. లోకల్ బోర్డులు మునిసిపాలిటీల ధనము పెంపుట బ్యాంకిలో డిపాజిట్లుచేసిన సహకారోద్యమమునకు ఎక్కువ లాభకరముగా నుండును. ఇందునుగురించి లోకల్ బోర్డుల అధ్యక్షులు మునిసిపల్ ఛేర్మనులు తన ప్రయత్నములు చేసినవో బాగుండును.

వాక్-క్రెడిట్ సంఘములు.

ఈజిల్లాలోనుండు సంఘములు పరపతిసంఘములుగానే యున్నవి. వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, క్రయ, విక్రయ యాలాటి యితరసంఘములు యీయందులను స్థాపించుట అత్యవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పుడుండు పరపతిసంఘములు మంచికితికి నచ్చువటుల డిపార్టుమెంటువారు క్రెడెన్షియోవోలెంట్లై యొకరసంఘములను ఏర్పాటుచేసి పృథ్విచేసిననే గాని యీయొక్కపుష్కర్తిలాభము ప్రజలకు లభింపజాలదు.

విజయము, ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరువ్యాప్తి, మహాత్మునినాయకత్వమునందు ఆంధ్రులకుగల విశ్వాసము, వీటికి మీ యత్నములు, మీశ్రమ, మీకష్టములే ఆధారములు. మీసత్త్వవర్తనాధిక్యము మీజీవిత సాధుగుణసంపత్తి, వీటివలన మీయను మీదేశీయులను మాకు ప్రియులై గౌరవాస్పదులై మార్గదర్శకులై యున్నారు. మీఆగమనము మాకును మీకును మాదేశీయులకును మీదేశీయులకును సఖ్యముస్థిరపరచువాడలమావగలదనుఆశతో, అఖిలావతో మిమ్ము ఆహ్వానించి స్వాదయపూర్వకముగ స్వాగతమిచ్చుచున్నాము. అహింసాయతనమై అత్యున్నతమైన అసహాయోద్యమమునకు జయముస్థిరమవరకును మీకు ఆయుర్భాగ్యముల నిచ్చి రక్షించుచుమని సంప్రదికారియగు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము."

అల్లుల్ లతీఫ్ గారు (అజద్ హిందూపత్రిక సంపాదకుడు మద్రాసు) గూడ చిచ్చి ఉపన్యాసము నొసగిరి. జనులు రంగారాసిస్థురణ భవనమున క్రిక్కిరిసియుండిరి. దేశభక్తుని ఉపన్యాసము అత్యుత్సాహముతో, అపరితాపానముతో జనులు వినుచుండిరి.

తమ ఉపన్యాసమున దేశభక్తుడు మైసూరు మహారాజాగారి సుగుణములను కొనియాడిరి.

కొన్నివిషయములందు మైసూరువారు దేశీయులందరికన్న సుఖముగానున్నను, దేశీయులందరితోను పాటుపడవలసియున్నదని చెప్పిరి. దేశమున కీయొక్క మహాసభా అది మైసూరునకు గూడ అవసరమేయనియు, హిందూసంస్థానములందు చేరవలెననియు చెప్పిరి. ఓషింతవరకు, నిర్మాణకార్యక్రమమును సాగించి దేశము నుద్ధరింపుడని ప్రార్థించిరి. స్వరాజ్యములేక సుఖము ముక్తి, స్వేచ్ఛ లేదు. ఖద్దరు, హిందూ మహాత్ముడియ సఖ్యత, అస్పృశ్యతానివారణము లేక స్వరాజ్యములేదు. కావున దేశమునకై పాటుపడుదని చెప్పి బెల్గాం కాంగ్రెసు విజయవంతముగ చేయవలసినదని హెచ్చరించి దేశభక్తుడు విరమించెను.

అల్లుల్ లతీఫ్ గారు హిందూమహాత్ముడి యసఖ్యమును గూర్చి యుపన్యసించుచు, హిందూ మహాత్ముడియ కలహములకు ఆంగ్లేనిరంకుతోవ్యోగల "విభజింపుడు, పాలింపుడు" అను మూలనూత్రమే కారణ మని చెప్పి హిందూస్థానములందు హిందూమహాత్ముడియులకు కలహములు లేక సోదరులవలె నుండుట "విభజించి పాలింపుడు" అను సిద్ధాంతము లేకపోవుటచేతనే యని నిరూపణచేసి విరమించిరి.

సభ ముగిసినతరువాత దేశభక్తుడు, దక్షిణదేశమున ప్రసిద్ధి చెందినవైణికుడైన శేషన్నగారి వీణవాద్యము నొకగంట కాల మార్పించిరి.

9 తేదీ ఉదయమున దేశభక్తుడు బెంగుళూరునకు వెడలిరి. బెంగుళూరునందు 11 తేదీనరకు నుండిరి. పెత్తుమంచి స్నేహితులు వారిని దర్శించిరి. బెల్గాంకాంగ్రెసు సంపూర్ణముగ విజయము బడయునట్లు స్థానికసంఘములందు నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగింపవలసిందని వారికి సలహానిచ్చిరి. బెంగుళూరునందు 11 వ తేదీని నెడవీపునపుడు దేశభక్తుని గౌరవాధ్యమ బెల్గాంకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు వీడ్కొలుపువందు సల్పిరి. (స్వకీయవిలేఖరి)

మోహనీ తైలము

5 టు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.

ఇదిమనోహరశ్రమము శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శి, ఉద్యోగస్తులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. ముందరమోహాలావణ్యములకు ప్రాపగు తురులును మనోహరములైంది కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు సువాస చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పాదాలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పునివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేరియారుచేయించి కేలకొలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పుడయినాము. నేయేలకాపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు

గ్రహణిమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-8-0

రక్తరేచనములు, బంకవిరేచనములు, జగటువిరేచనములు, అశ్మవిరేచనములు, నీటినిరేచనములు, మొదలగునవి మాత్రలను మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవు వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గణ మిచ్చును. మున్నుకొంజనం డిపో, ముసరాను, బొంబూ

జిల్లాబ్యాంక్ లో జమకట్టవలసియున్నది. ఇందుపై సంవత్సరమునకు నూటికి రు. 6-8-0 వంతున వడ్డీరాబడుచున్నది. ఇందు 3 గామీసంఘములు అప్పుకొనువడ్డీకన్న, తక్కువవడ్డీ కట్టుచున్నది. ఈతేమనిధిద్రవ్యము జిల్లాబ్యాంక్ లో డిపాజిట్లుచేక గ్రామసంఘములలోనే ఉండు సేర్పాటు చేసినయెడల భకరముగా నుండును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకరిజిప్టారు కావలెను.

చెన్న రాజధానికంతయు ఒకజే రిజిప్టారుగా నుండకలుగు జిల్లాలకు ప్రత్యేకముగా నియమించుట ఆవశ్యకమైయున్నది. ఉన్నతోవ్యోగులు ఆయా రాష్ట్రవాసులుగా నున్న గా ప్రజలతో కలిసిమెలిసి సంప్రతించుటకు వీలుగానుండును. నుక ప్రభుత్వమువారు ఇందునుగురించి యోచింప ప్రార్థితులు. ప్రభుత్వసహాయము ఇంకను కావలెను.

పాలకులు ఈయొక్కమునునకై సంవత్సరమునకే దాదాపు 5, లేక 6 లక్షల రూప్యముల వ్యయముచేసి ప్రజల కెంతయో తేవుము కలుగజేయుచున్నారు. కాని యింకను సహాయము చేయవలసియున్నది. అందువలన మనము తృప్తి పడజాలము. నేనుపేర్కొనబోవు నాకుతోచిన సదుపాయములు దొరనమువారు కలుగజేయులాగు ప్రార్థించుచు నెఱవేరుటకై మనము ప్రయత్నింపవలెను.

1. జిల్లా సెంట్రల్ బ్యాంకులనుండి ధనము తెచ్చుకొనుటలోను, చెల్లించుటలోను దూరముగానుండు గ్రామములకు ఎక్కువ ఖర్చులన్ను, కొన్ని వేళలలో చోరభయమున్ను కలుగుచున్నవి. ఈపనులు తపాలా మనియార్డర్ల ద్వారా జరుపుటకు ఇంతకన్న ఖర్చులధికముగా నున్నవి గాన మనియార్డరుమును లేకుండానున్న పోస్టు ద్వారా జరుగు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు పోస్టేజీ లేకుండా చేయులాగున ఏర్పాటుకావలెను.

2. అప్పుపత్రములు రిజిస్ట్రారువారివద్ద రిజిస్టరునటులో చాలాయిచ్చుండులున్ను, ఆలస్యమున్ను కలుగుచున్నవి. అట్టివి జరుగకుండా రిజిస్ట్రే.కా శాఖవారికి పుత్తర్వులుచేయుట.

3. డిక్రీ అమలుజరుపుటకు దరఖాస్తు పంపినపుడు రివిన్యూమండలాధికారి పుత్తర్వులు కాబడినతరువాత క్రిందిపుడ్యోగ్యులవలన అమలు జరుగవలసి యున్నందున ఎక్కువ కాల పొరణమున్ను, నష్టములున్ను కలుగుచున్నవి. కనుక అట్టికేషన్ పంపినవెంటనే చర్యజరుపులాగున యేర్పాటుచేయవలెను.

4. గ్రామసంఘములకు నుచితముగ జిల్లా కలెక్టరీయిప్పించవలెను.

5. వ్యవసాయక, పారిశ్రామిక శాఖలవారు, తమ యొక్క పనులు పరపతి సంఘములద్వారా జరిపించినయెడల ఆడిపాస్టుమెంట్లును కో-ఆపరేటివుశాఖయన్ను విజృంభించుటకు అవకాశము గలదు. కనుక యీమాడుశాఖలు పరస్పర సహాయము కలిగి పనిచేయులాగున ఉత్తర్యులు చేయవలసినది.

సాహుకార్ల బాంక్ లు, వడ్డీలు.

ఈజిల్లాలోని వడ్డీరేట్లు తలచుకొన్న గుండెలదురుచున్నవి. కొందరు ధనవంతులు పట్టాములలో వడ్డీవ్యాపారమునకై బ్యాంకులనుస్థాపించి వ్యాపారవ్యాపకములక్షణలేక రైతుకుండుకొన్న కనాలాను కనిపెట్టి వడ్డీయింతయని పరిమితిలేక అప్పులిచ్చుచూ యిల్లు,వొళ్లు, గల్ల శేయుచున్నారు. బుణగ్రామము ఆనావశ్యకతాంబికారములకుతోనై రాబోవుదుర్గళలను యోచించక వడ్డీయెంతయైనను అప్పుకొరకుటయే ప్రధానముగా భావించి యిక్కట్లకులోననుచున్నారు. వడ్డీయాశ మొదలు చెరుమచున్నట్లు సాహుకార్లు ఎక్కువవడ్డీలిచ్చిన అప్పులను చండుకొనుటలో పడుశ్రమ వర్గనాతికము. ఇటీవల కొందరు రెడ్డిప్రముఖులు జా సెన్టీలతో జరుగుచున్న బాంకులను నిలిపివేసి తగ్గవడ్డీలకు బుణములిచ్చుట కుభవిస్తాము. మండలములో నితర సాహుకార్లున్న వడ్డీరేట్లుతగ్గించి రైతుల అభివృద్ధికి తోడ్పడుట శ్రేయోదాయకము. వడ్డీలుతగ్గి ప్రజలు బాగుపడవలెనన్న ధనవంతులు జిల్లాసహకారబ్యాంకులయందు నెక్కువగా డిపాజిట్లు చేసి మండలములో ప్రతిగ్రామమునందు ఒకపరపతి సంఘము స్థాపించుట ఆవశ్యకమై యున్నది.

ధాన్యపు భీమాలు.

తాత్కాలిక ధనకసాలావల్ల రైతుసోదరులు వారిధాన్యమును మనోములలోనే తగ్గవరకు విక్రయించుట తట్టినందుచున్నది. అట్టివారికి ధరలు హెచ్చుటలో కలుగవలసినలాభములు పోవుట అట్లుండగా ఒక్కొక్కసమయములో తిరిగియెక్కువధరలకు కొనవలసివుంటూవున్నది. రైతులకు వారితోలూకు ధాన్యమును తణుకాగానుండుకొని సంఘములు అప్పు ఇచ్చులాగున ఏర్పాటుచేయించిన రైతులకెంతయో మేలుగా నుండును. భీమావిధ అప్పులిచ్చుసంఘములకు పెంపుట బ్యాంకువారు తగిన బుణము ఇయ్యవలసియుండును.

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి 0.10-0; డజను 1-కి 6-4-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపేథి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సవనాగరికమునకు తగిన సాగినైన గాజులు

ఎస్ రకము గాజులు

3, 4 సవరములలో తయారు చేయవచ్చును. చేదారముతో సహా మజారిజత 1-కి రూ. 10-0-0.

పట్టులుతీర్చిన డైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును.

మజారి చేదారముతో సహా జత 1-కి రూ. 10-0-0. సవరము బంగారుకు పూచీయివ్వబడును.

(8)

172, పుట్టులుగల అందమైన క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

(1842)

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

స్వీగ్నపుష్పరసాయనము

ఇది అనేక మూలకల సారంబులచే తయారుచేయబడిన యీలేహ్యము 40 దినమును పూటకు తుక్కులం చూచే కొంతగా తుక్కు, రక్తవృద్ధి, నరములకు బలమునిచ్చి మధుమేహము, నిస్సత్తువ, కీర్తనప్రము, ఆకలిలేకపోవట, విలేచన బధము మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి జీర్నించిన శైవ్యము మొదలగు సుఖవ్యాధులచే బాధపడు శ్రీ పురుషులు సేవించిన యెడల సదరువ్యాధులు పోవుటయేగాక ఆకలిని పుట్టించి శరీరపుష్టిని కాంతిని గలుగజేయును. సంసారసౌఖ్య మనుభవించ గోరు వారికిది పరమవైద్యమై యుండును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన మీకే తెలియగలదు. కోడినవారికి క్యాటలాగు వ్రుచితముగా పంపబడును. 24 తులములుగల సీసా 1 కి రూ. 4-0-0. పోస్టు ఖర్చులువేరే.

యస్. సుబ్బారాయుడు, శెంట్రిస్టు నర్సపురం, కృష్ణాజిల్లా.

(1898)

ధనవంతులకు చూత్రమే?

అనంగ ప్రభయాకాశి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దవ్వులు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యోతయశ్వనము నిచ్చుచు, కాస్త్రసమృద్ధిగా తయారుచేసిన ఈవిశ్వ వృద్ధుని నిరపరాగమైనట్టి ఢిల్లీలో కూడ క్రొత్తచురుకుతనమును పుట్టించుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమార్పును కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యినామగా పంపబడును. 60 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ. 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలవ

ఈతైలమును డైకివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బండరుపేథి, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

ఆంధ్రోద్యమము- మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష	...	1	8	0
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది				
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము థిక్తిపాటలు,		0	4	0
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.				
శబ్దకాముని (నిఘంటువు) జేబులోనిముడునది	...	1	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)		0	8	0
తత్వమచంద్రిక ... జల 1-0-0 సటికా ఆస్థాశబ్దచింతామణి		0	12	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము		0	4	0
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము				

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టిపేథి, మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

కలనలభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గణాంధకము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి రైత్యకాకల
కీమాశ్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలహీనము, విక్రలు, పార్శ్వములు, శరన్ను,
ప్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పు
లను బోగొట్టి సేవామును మంచి యారోగ్యమునకు
దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేకపిషధులు చేరినవి. అనుభవము
గల డౌపథ్యునిగుట్టచేతను పరమసాంగక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1973)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుకొలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలుల పాలిటి సుంజీవి మేహము, నిక్కాక శుక్ల శస్త్రము, నిస్సత్తువ, అతిమూత్రము, పీటిని హతించి మంచి బలమును, యావ్యసమును, కాంతిని, కీర్తనపుష్టిని, సంతోషప్రాప్తిని కలిగించు కల్పపాదము. 2 డబ్బీలను వాడును.

20 తులముల డబ్బీ రూ. 1-4-0. వి.పి. చార్జీ 0-8-0, 335 పి. శి. ఏ. అందు కంపెనీ,

ఆయుర్వేద సమాజం శెరిచేసి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

th Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay

జాంధూబౌషధశాల లిమిటెడ్ బొంబాయి 385

జాంధూనారి చవనపాశ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బనము మొదలయిన యెదురు
రోగముకు సంబంధించిన సుమస్త రోగములకునా దివ్య
పదమేగాక శరీరమునందలి శైత్యమును శుభ్రపరచి చేడి
త్రోసొయిన జీర్ణరోగమును బాగుచేసి భాషకత్తిని వృద్ధి
చేయుటయం దద్వితీయమైనది

ఎల్లప్పుడూ జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచేసి
పీడింపబడుచు బక్కచిక్కిన శత్రువులకు అమృతప్రాయము.
08-00-28 (14-11-28) న బర్కరినుండి కె.
కేశవరావు బి.పి. బి.యల్ గా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.
“మీ చక్కన పాశనల నాకధికమైనగుణము కన్పించి
నది. దయచేసి రైల్వే పార్కులుద్వారా మరి రెండుసీసా
లును పంపును.”

జెల 1 పాను రు 2-8 0. 1/2 పాను రు 1-8 0.
వి.పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోరువారికి
మాక్యాటలాగు యుచితముగా పంపబడును.
ఎల్లరును సేవించ తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన
గుణము తెలియగలదు.

డా.మోదర్ అందు కంపెనీ,
43, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.